

# జనమిత్ర

(గేయ కవితలు)



ఎస్. అన్నపూర్ణ



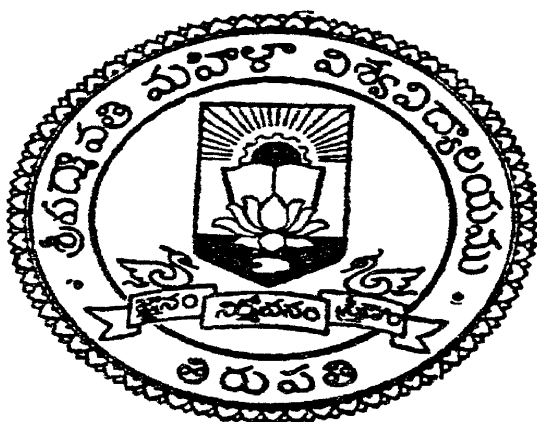
సిపార్ట్‌మెంట్ ఆఫ్ మ్యాజిక్ అండ్ ఫైన్ ఆర్ట్స్

శ్రీ సదానాథ మహిళా విశ్వవిద్యాలయము

చిరువతి

# జగన్ శ్రుతి

(గేయ కవితలు)



రచన

ఎస్. అన్నపూర్ణ, B.A., B.Ed., M.A.(Music)

సంగీత లలిత కళల విభాగం

ప్రచురణ

శ్రీ పద్మావతి మహిళా విశ్వవిద్యాలయం

తిరుపతి

జనశ్రుతి - గేయ కవితలు

# **JANASRUTI**

(Geya Kavitalu)

PEOPLE'S VOICE

(Lyric Poems)

by

**S. Annapurna**

University Publication No : 5

First Edition : 1997 (Golden Jubilee)

Copies : 1000

Price : Rs. **20/-**

Copies available with :

Registrar

Sri Padmavati Mahila Visva Vidyalayam

TIRUPATI - 517 502

Cover design : Gajula Chandra Sekhar

Printed at

Omega Offset Printers

61, Bazaar Street

TIRUPATI. Ph: 23372

అంకితం

విద్య నేర్చి  
ఉద్యోగమిచ్చి  
ఆదరిస్తున్న

‘శ్రీ పద్మావతి మహిళా విశ్వవిద్యాలయానికి’

కృతజ్ఞతలతో  
యస్. అన్నపూర్ణ

శ్లో॥ జ్ఞానమ్ నిర్మోచనమ్ స్త్రీణామ్!  
విద్యా జ్ఞానస్య సాధనమ్!  
విశ్వ విద్యాలయః పద్మా  
వత్యా ఆదర్శ మస్తునః



## మాటల వరస

ఆశీస్సు  
ఆనందం  
ఆమోదం  
అనుకంప  
ఆక్షరాంజలి  
అంతరంగం

ప్రాఫెసర్ పి. గీర్వాణి  
డా॥ సి. అంజలీదేవి  
ప్రాఫెసర్ ప్రపంచం సీతారామ్  
డా॥ మంగళంపల్లి బాలమురళీ కృష్ణ  
డా॥ మేడసాని మోహన్  
శ్రీమతి యస్.అన్నపూర్ణ

## పాటల వరస

### 1. విశ్వవిద్యాలయ విరుల కిన్నెరలు

1. విశ్వ విద్యాలయ గీతం
2. విశ్వ విద్య
3. చశదిశలకు
4. క్రిడోత్సవ సంరంభం
5. స్వాగతం

### 2. మహిళాభ్యుదయ మాలికలు

6. అబలవు కాదమ్మా
7. దివ్యైవెలిగింపవే
8. లింగభేదమెందుకు?
9. మేలుకో ఓ మహిళా
10. ప్రగతి పథంలో
11. మహిళ
12. లాలిత్వం - ఆడపిల్ల
13. సంగీతము కాదు ఘనత

3.

## సంగీత పౌరభాలు

14. నాదానిర్ఘానం
15. తంబురా
16. సంగీతపరిణామం
17. జగమంతానాదమయం
18. సాధనయే
19. తపముసేయవే
20. భారతి దేవి
21. సూరదాసునూరడించి
22. చదువుల దేవత
23. ఆదిత్యాగరాజనుత

4.

## సద్భావనా గానం

24. మతం మతం
25. అల్లదేమ్రోగింది
26. ఏమతమైనా
27. మనిషి మనిషిలో
28. కులమేటికి మతమేటికి
29. మేలుకో
30. నేషనల్ సర్వీస్ స్కీమ్ (N.S.S.)
31. సారా ఉద్యమం
32. ఉపాధ్యాయులం
33. చంద్రునిలా
34. చినికి చినికి గాలివాన
35. సర్వమతపూజ్యబాబా
36. సాయిచెప్పిన దాని

5.

## పర్యావరణ పదాలు

37. ఇంటాబయటా
38. కాలుష్యం
39. ఒక్కచెట్టునాటితే
40. మొక్కలమ్మ మొక్కలు

6.

## ప్రకృతి పులకింతలు

41. పావురాయి
42. వెన్నెల
43. కోయిల
44. మల్లెలు
45. చిలుకనై
46. పొద్దుపొడవంగానె
47. తరికిటతకర్షం
48. తేలియాడినదేమి
49. జామురేతిరి

7.

## ఆరోగ్యగేయాలు

50. మృదులం మధురం (HOME SCIENCE)
51. ఆరోగ్యమే మహాభాగ్యం
52. చందమామచూడు
53. పిల్లల మనసులు
54. ఎబిసిడి విటమిన్లం
55. తినండి - తినండి
56. చిట్టి పాపలు
57. రంగుల వైభవం
58. బొమ్మల కొలువు
59. ఎయిడ్స్

## 8. వృద్ధులపై పాటలు

- 60. ఆనందోత్సవం
- 61. ఎగరేయండి!
- 62. వృద్ధులకు వందనం
- 63. పెంచిన పెద్దలు

## 9. సందర్భోచిత సృజనలు

- 64. సులలితం
- 65. జయమ్ము కల్లు గావుతన్
- 66. హృదయావేదన
- 67. వేణుగానరసధురీణుడు
- 68. కరుణశ్రీ
- 69. వరములనీయవె (గీర్వాణి)
- 70. న్యాయదేవత
- 71. నిత్య 'సత్యవతి'
- 72. పారిశ్రామిక రంగాన

## 10. “జన్మభూమి” ప్రబోధాలు

- 73. తరలిరండి, తరలిరండి!
- 74. జన్మభూమి
- 75. రండి, రండి!
- 76. శ్రమదానం
- 77. జన్మభూమికోసం
- 78. మా దేశం!

## 11. “స్వర్ణోత్సవ” గీతాలు

- 79. స్వర్ణోత్సవ రథం
- 80. ఎఱ్ఱకోటపై జెండా
- 81. ఆనందం తాండవించె

## కృతజ్ఞతాంజలి

- 82. తారకరామ స్మరణ.



## ఆశీస్సు

ప్రా॥ పి. గీర్వాణి  
వైస్‌భాన్సులర్

శ్రీ పద్మావతి మహిళా విశ్వవిద్యాలయం  
తిరుపతి

“జ్ఞానమ్ నిర్మోచనమ్స్త్రీణామ్!” జ్ఞానంవల్ల స్త్రీలు స్వేచ్ఛ పొందుతారు. విద్య జ్ఞానాన్ని ప్రసాదిస్తుంది. స్త్రీలను విద్యావంతులుగా తీర్చిదిద్దడానికి శ్రీపద్మావతి మహిళా విశ్వవిద్యాలయం నెలకొల్పబడింది. ఒక్కొక్క వ్యక్తిలో ఒక్కొక్క శక్తి నిబిడీకృతమై యుంటుంది. అలాంటి శక్తిని గుర్తించి, ప్రోత్సహించి, బహిర్గతం చెయ్యటానికి తోడ్పడునదే సరియైన విద్య.

మా విశ్వవిద్యాలయకళాశాలలో సంగీత విభాగం ఒక ప్రత్యేకమైన శాఖ. ఎందువల్లనంటే సంగీతం ఎల్లరను అలరింపజేస్తుంది. ఈ శాఖలో అన్నపూర్ణ ఆధ్యాపకురాలు. సందర్భోచితమైన ఆమె పాటలు నన్నెంతో అలరించాయి. ఒకసారి పర్యావరణ సంబంధమైన సభలో ‘కాలుష్యం’ గురించి పాడగా విన్నాను. అందులో ముఖ్యాంశాలన్నీ వచ్చాయి. ఆమె శ్రద్ధకు, విషయ సేకరణకు ఎంతో ముచ్చట పడ్డాను. ఒక విషయాన్ని గ్రహించి సమగ్రంగా పాట వ్రాయడం ఒక విశేషమైన ప్రక్రియ. పైగా తానే భణితికూర్చి పాడటం ఇంకా విశేషమనే చెప్పాలి. ఆమె గానం శ్రావ్యంగా ఆకట్టుకునే రీతిలో వుండటం ‘పసిడికి తావి అబ్బినట్లు’ అనే చెప్పాలి.

శ్రీ పద్మావతి మహిళా యూనివర్సిటీ తరపున ‘జన్మభూమి’ కార్యక్రమంలో పాల్గొని అన్నపూర్ణ చక్కని గేయాలు వ్రాసి ఆలపించారు. తన సేవాభావాన్ని సంగీతంద్వారా బహిర్గతం చేసుకోవటం మాకందరికీ చాల సంతోషమయింది. స్వర్గీయ తారక రామరావుగారి సంస్మరణ సభలో ఆమె భక్తిగానం చేసినపుడు ఆర్ధ్రతతో అందరి నేత్రాలూ చెమర్చాయి.

అన్నపూర్ణవ్రాసిన భావోపేతమైన పాటలు అందరికీ ఆహ్లాదకరంగావున్నాయని భావించాము. ఈ భావాలు ముద్రణ రూపం దాల్చినప్పుడే ఎంతో మందికి తెలియజేయడానికి వీలవుతుంది. అందుచే ఈ పాటల ప్రచురణ విశ్వవిద్యాలయంచేపట్టింది. ఇది మొదటి ప్రచురణ. దీన్ని సహృదయంతో ప్రోత్సహించగలరని విన్నవిస్తున్నాను. సంగీత విభాగం నుండి యింకా కొన్ని ప్రచురణలు రావాలని ఆశిస్తున్నాను.

చి॥ అన్నపూర్ణ తన సృజన కళా కౌశలాన్ని పెంచుకొని, మధుర గాన నైపుణ్యాన్ని యినుమడింపజేసికొని గాయనిగా - కవయిత్రిగా రాణించాలని ఆశీర్వదిస్తూ -

పి. గీర్వాణి

## ఆనందం

డా॥ సి. అంజలీదేవి

రిజిస్ట్రార్

శ్రీ పద్మావతి మహిళా విశ్వవిద్యాలయం

తిరుపతి.

మా విశ్వవిద్యాలయ కళాశాల ప్రత్యేక కార్యక్రమాలలోగాని, సమావేశాలలోగాని పాల్గొన్నప్పుడు శ్రీమతి అన్నపూర్ణ పాట వినడం జరుగుతోంది. ఏ కార్యక్రమానికైనా ఆమె ఒక సొంతపాటతో తయారయి వస్తారు. పాట ఎంతో కమ్మగాను, ఆత్మీయత నిండినదిగాను వుంటుంది.

భగవద్గీతా తరగతులు నిర్వహించినపుడు ఆమె కనబరచిన శ్రద్ధా భక్తులు సముచితమైనవి. పాటలవలెనే శ్లోకాలు కూడ సంగీతపరంగా హృదయరంజకంగా వినిపించారు. సంగీత అధ్యాపకురాలిగా ఆమె కేవలం బోధనతో పరిమితం కాకుండా విశ్వ విద్యాలయానికి వివిధ సందర్భాలలో పదకవితా గానంతో సేవలందిస్తున్నందుకు ఆనందిస్తున్నాను.

ఈ “జనశ్రుతి” జనబాహుళ్యంలో చైతన్యం తీసుకొని రావాలని అభిలషిస్తున్నాను. ఎందుచేతనంటే ప్రజల నాడిని బట్టి, నేటి అవసరాన్నిబట్టి, ఈ పాటలున్నాయి. స్త్రీ జనాభ్యుదయం స్త్రీ వాదమే గాక, ఈనాటి ప్రజాస్వామ్య అవశ్యకతకూడ. దేశ సమగ్రత నిమిత్తం, ప్రజాసౌఖ్యం కోసం ‘సద్భావన’ ఎంతో అవసరమైంది. అలాగే మానవుడెదుర్కొంటున్న ‘పర్యావరణ’ సమస్యలు, అనారోగ్యపుటిబ్బందులు తీర్చుకోవడానికి పల్లె-పట్టణాల్లో ప్రబోధం జరగాలి. ఇక ‘జన్మభూమి’ మనకళ్ళముందు పుట్టిన రాష్ట్ర పథకం; అపురూపమైంది. ఇది బలం పుంజుకోవలసిన తరుణంలో ప్రజల్లో ఉరకలెత్తేటటువంటి ప్రేరణ సృష్టించాలి. అందుకు తగిన వాడి, వేడి ఈ పాటలలో ఉన్నాయి. ఇదొక జనవేదం లాంటిది. జనుల భావాలే జనుల చెవుల్లో పడాలి. విద్యార్థుల యొక్క, కార్యకర్తల యొక్క గళాలలో పులకించాలి. రానున్న స్వర్ణోత్సవ సంబరాలలో ఈ గేయాలు శ్రుతిలయలు కావాలి. ఇది మా అభీష్టం.

సి. అంజలీదేవి

## ఆమోదం

డా॥ ప్రపంచం సీతారామ్

శ్రీ పద్మావతి మహిళా విశ్వవిద్యాలయం

టి.టి.డి ఆస్టిన విద్వాన్. కలైమామని

సంగీత, లలిత కళల విభాగం

కంచికామకోటి పీఠ ఆస్టిన విద్వాన్

తిరుపతి

వేణుగాన సామ్రాట్, నాదకృనల్.

ఆచార్య - అధిపతి

చి॥ సౌ॥ అన్నపూర్ణ గారు సుప్రసిద్ధ సంగీత కుటుంబం నుంచి వచ్చారు. తండ్రిగారైన శ్రీ శిష్టా సత్యనారాయణరాజశేఖరం గారు మహావిద్వాంసులు, గాంధేయవాది, సమాజసేవకులు. వారూ మా నాన్నగారు శ్రీ ప్రపంచం కృష్ణమూర్తిగారూ, కీ॥ శే॥ శ్రీ పారుపల్లి రామకృష్ణయ్య పంతులుగారి వద్ద సంగీత విద్యాభ్యాసంచేశారు. ఆ కారణంచేత వారి కుటుంబ సభ్యులు సైతం నాకు చాలా సన్నిహితులు. ఈ సందర్భంలో చి॥ సౌ॥ అన్నపూర్ణను ఆశీర్వదిస్తూ శ్రీ రఘుపతిరావుగారిని అభినందిస్తున్నాను. వారుకూడా వారి సతీమణికి ఇస్తోన్న ప్రోత్సాహం అత్యంత శ్లాఘనీయమైనది.

శ్రీమతి అన్నపూర్ణగారు మా సంగీత విభాగంలో అధ్యాపకురాలిగా పనిచేయటం గౌరవప్రదం. విశేషమైన సంభాషణలతో, సంబంధిత బాధ్యతలతో, సహజమైన ఆత్మీయతా భావంతో ఆమె ఎప్పుడూ తన పనితాను చూసుకుంటూవుంటారు. ఆమె నెమ్మదిగా, నిరాడంబరంగా డిపార్టుమెంటులో కనిపిస్తారు; వినయశీలి. ఆమె మాటలాడటం తక్కువ. పాటలు రాయడం ఎక్కువ; పాడివినిపించడంలో మక్కువ. ఆమె రచించిన కొన్ని కృతులలో సంగీత ఆవిర్భావము, సంగీత చరిత్ర, సంగీతలక్షణకారులు, వాగ్గేయకారులు మున్నగు అంశములు క్లుప్తముగా తెలియజేశారు. తద్వారా ఈ అంశాలపై విద్యార్థులకు సరళమైన భాషలో అవగాహన కల్పించారు. ఈ కృతులను ఆమెయే పాడుతున్నప్పుడు మధురంగాను, భావగర్భితంగాను ఉండి ఆనందాన్ని చేకూరుస్తున్నాయి.

కళాశాలలో ఏ సందర్భం వచ్చినా ఆమె పాటతోపాటు హాజరవుతుంటారు. ముందుగా నాకు వినిపించడం, నా ఆమోదం పొందడం ఆమెకు ఆనవాయితీ. తనగురించి ఎప్పుడూ ఆమె బాహుటంగా ప్రచారంచేసుకోరు. కాని ఆమె కలంలో ఎంతసృజనత్వముందో ఆమె గళంలో అంత గాంభీర్యం వుంది. కళ అనేది అంతర్గతమైంది. అది పాట, పద్యం, నాట్యం, శిల్పం ఏదో ఒకరూపంలో బహిర్గతం కావాలి. అప్పుడే సమాజానికి ప్రయోజనకర మౌతుంది. అన్నపూర్ణగారి ఆశుకవితలూ, గీతాలూ ముద్రించటానికి శ్రీ పద్మావతి మహిళా విశ్వవిద్యాలయం ప్రోత్సాహమివ్వడం ఎంతైనా సముచితం. అది మా సంగీత విభాగానికి గర్వకారణం. ఈ విషయంలో చొరవ తీసుకున్న వైస్ చాన్సలర్ మేడమ్ ప్రొ॥పి. గీర్వాణి గారికి అధికారులకు, డిపార్టుమెంటు తరపున ధన్యవాదాలు.

అలాగే అన్నపూర్ణగారికి గౌరవాదరణపూర్వక అభినందనలు. ఆమె సంగీత రంగంలోనూ, సామాజిక క్షేత్రంలోనూ స్ఫూర్తిదాయకమైన రచనలు చేస్తూ, దైవానుగ్రహం పొందాలని కోరుకుంటున్నాను.

గేయకవితల “జనశ్రుతి” చదువరులకు చైతన్యం కల్గించుగాక. ఆనందము ఇచ్చు గాక!

తిరుపతి : 1-7-1977

ప్రపంచం సీతారామ్

## అనుకంప

పద్మవిభూషణ్, సంగీత కళానిధి,  
సంగీత సుధాకర

కనకశ్రీ నగర్, చెన్నై  
6-7-97

డా॥ మంగళంపల్లి బాలమురళీ కృష్ణ

చి॥ సా॥ అన్నపూర్ణ తన చిన్నప్పటి నుంచీ నాకు సన్నిహితంగా తెలుసు. పదేళ్ల వయసులో పాడుతూ వుంటే గమనించాను. దగ్గరకు పిలిచి తన పాట రికార్డు చేశాను. తిరిగి వినిపించేసరికి ఆశ్చర్యం ఆనందం పొందింది. సుప్రసిద్ధ కుటుంబంలో జన్మించింది. కీ॥శే॥ శ్రీ రాజశేఖరం గారి కుమార్తె. ఆయన గొప్ప సంగీత విద్వాంసుడు, లక్షణ కారుడు, సమకాలీన వాగ్గేయకారుడు. తండ్రివద్ద ఆమె సంగీతం నేర్చుకొన్నది. ప్రోత్సాహానికి అర్హురాలు.

‘జనశ్రుతి’ పాటల పుస్తకం అచ్చువుతుండగా తెచ్చి చూపించింది. నాకు ముచ్చటేసింది. “ఎన్ని పాటలు వ్రాశావు!” అని సంతోషపడ్డాను. శ్రుతి అంటే వేదం, నాదం, వినికి. జనశ్రుతి అంటే జననాదం, జనుల పాటలు, జనులకొరకు పాటలు. ఇవి ఈతరం పాటలు. పాటలకు తగిన చక్కని నామకరణం. అన్నపూర్ణ అభినందనీయురాలు.

సంగీతానికి సౌరభం అబ్బడం కళాకారునిపై ఆధారపడి వుంటుంది. నాదావిర్భావం, సంగీతపరిణామం, స్వరావళి మున్నగు విషయాలపై వ్రాసిన కృతులు విషయసూచకంగా వున్నాయి. వినసాంపుగా కూడా వున్నాయి. విద్య నుంచి పర్యావరణం వరకూ, సంగీతం నుంచి జన్మభూమి వరకూ వ్రాసిన పాటలు ఆసక్తికరంగా వున్నాయి. మహిళాభ్యుదయం గూర్చి మహిళలు వ్రాయడం సముచితంగా వుంది. ఎవరికి వారు వృద్ధి చెందే ప్రక్రియ ముదావహమైంది. ఈనాడు సంఘానికి కావలసిన అన్నిరకాల పాటలు ఈపుస్తకంలో వుండడం విశేషం. సామాజిక చైతన్యం నిమిత్తమూ, మానసిక-భౌతిక ఆనంద ఆరోగ్యాల కొరకూ కవితలు, గానము వినియోగపడడం ఆధునిక కాలంలో అత్యవశ్యకం. ఈ ప్రయత్నంలో అన్నపూర్ణ సఫలీకృతం కావాలని ఆశిస్తున్నాను. జాతీయ భావకవి అయిన తండ్రిగారి అడుగుజాడల్లో నడుస్తూ, తరతరానికి సత్సంబంధం నెలకొల్పగలదు.

సాహిత్యం పాటకు బలం. గానం పాటకు ప్రాణం. పాడినప్పుడే పాటకు సార్థకత. కనీసం సంగీతవిద్యార్థులు, అభిమానులైనా ఇందులో కొన్ని పాటలు ఎన్నుకొని పాడుతూవుంటే రచయిత్రికి ప్రోత్సాహకరంగావుంటుంది. ‘జన్మభూమి’ పాటలు ప్రభుత్వం వారికికూడ ఉపయోగపడతాయి.

ఈ పుస్తకం ప్రచురిస్తున్నందుకు శ్రీపద్మావతి మహిళా విశ్వ విద్యాలయం వారిని వారి సంగీతవిభాగాన్నీ అభినందిస్తున్నాను. సౌభాగ్యదాయిని అన్నపూర్ణను అనుకంపతో ఆశీర్వదిస్తున్నాను.

## అక్షరాంజలి

కవితాగంగోత్రి, సరస్వతీ సత్పుత్ర,

సహస్రావధాని

డా॥ మేడసాని మోహన్

యస్. అన్నపూర్ణగారు రచించిన “జనశ్రుతి” ఒక అక్షరసుక్ష్మత. ఈ రచన సాహిత్యాంశ నాకు రసానందం కలిగించింది. సందేశం, సారస్యం, సాహిత్యం మేళవించిన ఈ రచన అన్నపూర్ణ కవితాభావుకతాస్ఫూర్తికి నిదర్శనం. సత్యాన్వేషకులకు సహృదయానంద సందర్భనం.

“పరిప్రశ్నతో పరమార్థము తెలిసికో

తెలిసిన దానిని బ్రతుకులో మలచుకో”

“ఒకేకులం ..... లోకులం..... శ్రామికులం ..... సేవకులం .....”

వంటి గేయాలు సార్వకాలిక సార్వజనీన సత్యస్ఫూర్తిని అవిష్కరిస్తున్నాయి. లౌకిక, అలౌకికమైన ఎన్నో అంశాలు ఈమె కవితకు ఇతివృత్తాలైనాయి. ఏ అంశాన్నైనా ప్రస్ఫుటమైన భావనావైశద్యంతో, సముచిత శబ్దజాలంతో దీపింపజేయగల నైపుణ్యం ఈ రచయిత్రికి ఉంది. ఈమె సాహిత్యానికి సంగీతం కూడా తోడు కావడం బంగారానికి పరిమళం అబ్బినట్లైంది.

‘జనశ్రుతి’ అన్న పేరు కూడా ఈ సంపుటికి సముచితంగా ఉంది. అన్నపూర్ణగారు రచనావ్యాసంగంలో కూడా ఒక అన్నపూర్ణాదేవిగా భాసింపగలరని ఆకాంక్షిస్తున్నాను.

తిరుపతి

11-7-1997

డైరెక్టర్

అన్నమాచార్య ప్రాజెక్ట్

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు

## అంతరంగం

ప్రతి పాటకూ స్పందించేదాన్ని చిన్నప్పుడు. మానాన్న గారు శ్రీశిష్యా సత్యనారాయణ రాజశేఖరం గారు గొప్ప వాగ్గేయకారులు, సంగీత భూషణులు, లక్షణా చార్యులు, జాతీయ భావకవి. వారు పెట్టిన భిక్షయే నా గీతాలకు సంగీతానికి భూమిక అయింది. మా అమ్మ రోజూ పూజలో పాడుకొన్న పాటలే నాగుండెకూ, గొంతుకూ ఊపిరి అయ్యాయి.

మా విశ్వవిద్యాలయ సంగీత విద్యార్థినులకు పరీక్షలో ఒకసారి ఒక తప్పనిసరి ప్రశ్న వచ్చింది. అది నాదోత్పత్తి, దాని పరిణామంగురించి. ఆ విషయాన్ని నేను చిన్న కీర్తనా రూపంలో వ్రాసి వాళ్లకు వినిపించాను (వరాళిలో). అలాగే అభ్యాస గాన క్రమంలో వచ్చే స్వరావళి, ద్విత్వస్వరం, గీతం, అలంకారం, వర్ణం, కీర్తన, కృతి సాధన బలంతో నాదబ్రహ్మను సాక్షాత్కరింపజేస్తాయని వ్రాసికొన్నాను (శంకరాభరణం - సాధనయే). బాల్యంలో నాన్నగారు నాకు బహుమతిగా యిచ్చిన సూరదాసు చిన్నికృష్ణుల పటం చూసుకుంటూ (చూపులుండి చూడలేని) కృతి పాడుకున్నాను. ఆనాటి వైదిక గానం నుండి నేటి సాంబమూర్తి గారి పరిశోధనల వరకూ అన్నీ సంగీత చరిత్రలో మలుపులే. వాటిని 'వైదిక యుగమున' అనే ఆభోగి కృతిలో పొందుపరచాను. గృహభారం, సాంసారిక జీవితపు ఒడిదుడుకులనూ తట్టుకోవడానికి (తపముసేయవే - రంజని ద్వారా) దైవ చింతన చేసికున్నాను. ప్రకృతితో పాటలుపాడుకొని తన్మయం చెందాను. సంగీతకృతులను స్వరపరచడం కూడ జరిగింది.

మొదట విశ్వవిద్యాలయానికి ఒక మకుట గీతం వ్రాశాను. పర్యావరణ పరిరక్షణకు కొన్ని పాటలు వ్రాశాను. స్త్రీ అబలకాదు సబల అనిపాడుకున్నాము. సమయోచితంగా వ్యక్తులను గూర్చి, సందర్భాలను గూర్చి వ్రాసి విదార్థినులతో పాడిస్తూ వున్నాను. ఇల్లంతా సంగీతంగా 'మానసోల్లాసం' పొందాను. ఏదో పాట సొంతంగా వ్రాసుకొని పాడటం - ఆపాటకు భణితి కట్టుకోవటం - యివ్వన్నీ ఎప్పుడూ మామూలుగా వుండే జీవితస్థితిగతులకు కొంత విశ్రాంతి నిచ్చి మనస్సును తేట పరుస్తాయి.

ఇంతకు ముందు వున్న వి.సి. మేడమ్ ప్రొఫెసరు పి.ఆర్.రెడ్డి గారు సన్నక సారి గమనించి 'ఎప్పుడూ చెట్టు క్రింద ఏదోరాస్తూంటావు, ఏమి రాస్తావు' అని ప్రశ్నించారు. హఠాత్తుగా అధికారిణి అలా అడిగేసరికి నాకు భయం వేసింది. అయినా దగ్గరకువెళ్లి నా కవితలుకొన్ని వినిపించాను. ఎంతో సంబరపడ్డారు. అప్పటి నుంచి అమె నన్ను ఒళ్లోకి తీసుకున్నంతగా ప్రోత్సహించారు. ఒక సందర్భంలో ప్రిన్సిపాల్, ప్రొఫెసర్ ఎ. సత్యవతి గారికి కొన్ని పాటలు పాడి వినిపించడం జరిగింది. అమెనన్ను దగ్గరిగాతీసుకొని ఆప్యాయంగా

“ఇలా వ్రాస్తూండాలమ్మా” అని అనడంనాకు ఎప్పుడూ తీయని జ్ఞాపకం. ఇక మా సంగీత విభాగం అధినేత, ప్రొఫెసర్ డా॥ ప్రపంచం సీతారామ్ గారు సందర్భం వచ్చినపుడల్లా నాచేత పాట వ్రాయించడానికి అనుమతించి ప్రోత్సహిస్తుంటారు .

ప్రస్తుత వి.సి.మేడమ్ ప్రొఫెసర్ పి. గీర్వాణి గారు నా పాటలు పరిశీలించి “యివి పుస్తక రూపంలో ఉండాలి, కొన్ని టి.వి. రేడియోల ద్వారా ప్రచారంలోకి తీసుకొని రావాలి, అంతేగాని మరుగున పడగూడదు. పుస్తకరూపంలో ప్రకటిస్తాము” అన్నప్పుడు నాకన్నులనిండా ఆనంద బాష్పాలు! ఎంతో కృతజ్ఞురాలిని.

ఇక మావారిని నేను ప్రస్తావించకుండా వుండలేను. వారుక్షణం తీరిక లేకుండా వుంటూ గూడ, ఇది వినండి అదివినండి అని నేను వెంటబడుతూ వుంటే విని మంచి సలహా యిస్తూవుంటారు. ఆయనకు ఋణపడివుంటాను.

ప్రతి సందర్భంలోను “అన్నపూర్ణగారూ! మీరు యీపాటికి పాటరాసే వుంటారు లెండి” అని నవ్వుతూ, ప్రేమగా ఆప్యాయంగా పలకరించే తోటి సహోద్యోగినులకు ఆచార్యపదవిలో ఉన్న పెద్దలకు నాకృతజ్ఞతాంజలి సమర్పించుకుంటున్నాను.

ఈ ‘జనశ్రుతి’ని ప్రకటించి వెలుగులోకి తెచ్చిన శ్రీ పద్మావతి మహిళా విశ్వవిద్యాలయం రిజిస్ట్రారు డా॥ సి. అంజలీదేవి గారికీ, సహకరించిన ఇతర అధికార, అనధికారులందరికీ, వాత్సల్యంతో ఆశీర్వాదించిన బాబాయి గారు డా॥ బాలమురళీకృష్ణ గారికీ, ‘అక్షరాంజలి’ అనుగ్రహించిన డా॥ మేడసాని మోహన్ గారికీ నా సహృదయానంద కృతజ్ఞతామందారాలర్పిస్తున్నాను.

మీ

అన్నపూర్ణ





# విశ్వవిద్యాలయ విరుల కిన్నెరలు

## 1. విశ్వ విద్యాలయ గీతం !

వికసించేకుసుమంలా  
విలసిత వనితాలయం !  
ఇదే! ఇదే! పద్మావతి  
మహిళా హృదయాలయం  
విశ్వ విద్యకాలయం !

చ॥ తొలిదండము తల్లికి  
తొలిదండన తల్లిది  
తొలుదొలుద సకల కళా  
కలిత శక్తి స్త్రీ మూర్తి  
విదళిత జవనత్వాలను  
వదలిన స్వాతంత్ర్యాలను  
ముదమారగ తిరిగి పొంద  
ముందుకు నడిపే శక్తి

॥ఇదే ॥

చ॥ విజ్ఞానం వనితా జన  
విమోచన సాధనం  
వనితా జీవన వికాస  
వివేచనల శోధనం  
స్వేచ్ఛ వాయువులిచట  
సమతర భావన లిచట  
సౌశీల్యం సౌహృద్ధం  
సుగంధాల సౌరులిచట

॥ఇదే॥

చ॥ “జ్ఞానమ్ నిర్మోచనం  
స్త్రీణామ”ని ప్రవచించే  
ద్వితీయమౌ అద్వితీయ  
స్త్రీ విద్యా విశ్వసదన్  
లలిత హసితవదనదీప్తి  
మిళిత ప్రేమ మధురకీర్తి  
స్నేహ భావ నిత్యప్రాప్తి  
కిదే ఇదే నీరాజనము

॥ఇదే॥

## 2. విశ్వ విద్య

విశ్వ విద్య అంటే  
విశ్వ నేత్రమే గాదా!  
పక్ష్యత సాధించేందుకు  
పదిలమైన బాట గదా !

ఎన్ని విధానాలున్నా

ఎన్నివిభాగాలున్నా

ఎన్ని నినాదాలున్నా

స్పందించే నినదించే స్వరమాధురి ఒకటే గద

సప్త స్వర సంగీతం సమ్మోహన సోపానం

అదినాదమే మరిమోదమే

అది మనసుకు సుమభావమే

అందర మొకటే నన్నది ఆమోదముకాగా

సుందరమౌ యీహర్ష్యము

సుదతులదే గాదా !

చదువుల మేడకు పునాది

పదవుల నీడకు సరిపడు

సదనము యీ సమసఖ్యపు

పథమేగద, విశ్వ విద్య

జయ జయ నిస్వనములతో

విజయ దుంధుభిలుమ్రోగ

అజయులు ఆచార్యులుమము

నిజముగ తీరిచి దిద్దగ

## 2. చింతనాభివృద్ధి

ఒక దిగులకు చెరువున్నది

భవళి కాంతి ముందు

దళ దర్శముల పండిన

'పద్మావతి' విశ్వజనని

పసిడి కాంతి సౌరభ సమ్మేళనమే ప్రభువిందన

వళమే వర్ణింప నెవరి తరమే జేనోళ్ళపాగడ

శ్రీ పద్మావతి మహిళా (విశ్వ)

విద్యాలయమా !

నీ విద్యా సంపద మా

దేవాలయమమ్మా !

1. మరకత "మాణిక్యవీణ"

మ్రోయించును ఒక "మగువ"

వరమగు "విద్య"ను గురుతరముగ నేర్చును ఒక "వనిత"

కరమున దానల్లును "బంగరుచేలము" ఒక "కలికి"

ఒరవడిగా "గృహశాస్త్రపు" సరళి తెలియునొక "నెలత"

శ్రీ పద్మావతి మహిళా (విశ్వ)

విద్యాలయమా !

నీ విద్యా సంపదమా

దేవాలయమమ్మా !

2. "గణిత శాస్త్ర" ప్రావీణ్యత గడియించును ఒక "ముదిత"

అగణిత "సాంకేతిక" రంగాన మెరయునొక "అతివ"

అన్యాయము వెదిరించి హక్కులకై కృషి సలిపి

"న్యాయదేవత"ను ఆహ్వానించును ఒక "ప్రమద"

శ్రీ పద్మావతి మహిళా (విశ్వ)

విద్యాలయమా !

నీవిద్యాసంపద మా

దేవాలయమమ్మా !

3. ఆప్యాయత అనురాగము ఆదరముల జూపించి  
 “సంఘసేవ” ఊపిరిగా సేవించును ఒక “సబల”  
 అలరించును ఆటలలో తేలించును ఒక “పడతి”  
 అనయము “స్త్రీ అభ్యుదయము” నందించును ఒక “లలన”  
 చిలకరించునే తేనియ తేట “తెనుగు” నొక “పాలతి”

శ్రీ పద్మావతి మహిళా (విశ్వ)

విద్యాలయమా

నీవిద్యాసంపద మా

దేవాలయమమ్మా !

4. నలుదెసలను “ప్రసరింపగ” జేయును తనదైనఘనత  
 పలువిధముల ప్రగతినంత “చాటించును” ఒక “యింతి”  
 సూక్ష్మాతి సూక్ష్మ జీవరాసుల ఘన ఉనికినంత  
 వీక్షించును ఒక “ఉవిద” వింతగ “దర్పణ”మందున  
 అంతర్జాతీయమైన ఆంగ్లభాషను  
 మంగళకరమొనరించును ముదమారగ ఒక “చెలువ”

శ్రీ పద్మావతి మహిళా (విశ్వ)

విద్యాలయమా !

నీ విద్యా సంపదమా

దేవాలయమమ్మా !

5. వైద్య రంగమునకే యాద్యంతమైన “ఔషధముల”  
 విద్యలు విదితము జేయును వివరముగను ఒక “మహిళ”  
 “గ్రంథాలయ సర్వస్వము” ఆంధ్రేతర భాషలలో  
 అందించును అనవరతము స్పందించును ఒక “అంగన”  
 ఆనందపు టంబోనిధి అవధులు దాటినదే !  
 అందెను అంబరమే చిందెను సంబరమే !

“పరిపాలన భవనమంత”

ప్రతిభా పాటవములతో

పురుషులతో సరిసాటిగ

నడిపించగ “రిజిస్ట్రారు”

నైపుణ్యముతో దీటుగ  
 స్పందించును ప్రాంగణము  
 పచ్చగ పది కాలమ్ములు  
 శ్రీ పద్మావతి మహిళా (విశ్వ)  
 విద్యాలయమా !  
 నీ విద్యా సంపదమా  
 దేవాలయమమ్మా !

6. అందురునీ బిడ్డలమ్మ  
 ఆదరముగ అందుకొమ్మ  
 ఇందరి విద్యలకధిపతి  
 విద్యాలయ “కులపతి”కి  
 విజయము చే కూర్చవమ్మ  
 విరివిగ విజ్ఞానమిమ్మ !

తరలి రండు రండిదే  
 తరుణు లందరూ గూడి  
 తరణో పాయమువిద్యయే  
 తరలిపోవు తమస్సంత !

శ్రీ పద్మావతి మహిళా (విశ్వ)  
 విద్యాలయమా !  
 నీ విద్యా సంపదమా  
 దేవాలయమమ్మా !

## 4. క్రీడోత్సవ సంరంభం (బాల్ బాట్రోంటెన్)

క్రీడోత్సవ సంరంభం ! ఇది  
 క్రీడా కారిణి సంధానం  
 తేడాలన్ని త్రొందివైచిమరి  
 వేడుకతో వినోదము పొందే  
 విశ్వ మేగదా !  
 “ముప్పది యొగటిగ” ముచ్చట గూడిన  
 విశ్వమే గదా !

1. ఆది భారతమే ఆలంబనగా  
 అర్జునినే మన కిచ్చెను “క్రీడిగ”  
 అటునిటు తూణీరము నవలీలగ  
 అనుసంధించెను సవ్యసాచిగా
2. విలు విద్యలో మరి మల్లవిద్యలో  
 గదా యుద్ధములో గుండెలు పండిన  
 పీరులెందరో భారతీయులే  
 పలుక్రీడల కలకల శంఖారవముల  
 పూరించెను మన భారతమే !

||క్రీడో||

||క్రీడో||

3. లేడికి లేచిందే పరుగను  
 లేమ “ఉష” మన పరుగులరాణి,  
 మన “అశ్వని” శరవేగంగా  
 నిఖిల విశ్వములో నిలిచినట్టి  
 ఇంతులుగా పూబంతులా  
 చేమంతులా సమకాంతులా  
 వింత విక్రమ వినోద క్రీడల  
 ఎంతో ఎదిగిరి వీరనారులు !

||క్రీడో||

4. బాలు బాడ్ మెంటన్ ప్రథమ  
 క్రీడగ ఆపాదించిరి మనకు  
 వాలీబాల్ మరి త్రోబాల్ కలయిక  
 గెలుచు కొందఱూ ఘనవైభవమున

ప్రముఖులెందరో ప్రసిద్ధి పొందిరి  
ప్రభవించిరి మన భారతావనిలో  
క్రీడాకారుల వలయం - ఇది  
శూరులధీరులనిలయం !

॥క్రీడో॥

5. దృఢ దారిధ్యపు కాంతి నొసగును  
ధృవ పరచును మన మనో వికాసం  
ఘోషపొందించును సౌభ్రాతృత్వం  
ఆటల పాటల ఆనందం మన  
బాటకు వేగం వానరము

॥క్రీడో॥

6. మహా... ముదావహం మీ  
రాకయె మాకానందం  
మహిళా విద్యాలయ ప్రాంగణమున  
నదాభినందన తోరణమే  
మహా విశ్వ విద్యాలయ మండలి  
మహా మహుల కిదె స్వాగతము

## 5. స్వాగతం (వాలీబాల్)

స్వాగతం ! స్వాగతం ! స్వాగతం !  
తరలిరండి రయమున  
“వాలీబాల్” క్రీడకిదె  
మహిళా విశ్వవిద్యనిలయ  
ప్రాంగణమ్ము ఆడెను  
పచ్చనైన ప్రకృతంత  
పరవశించి పాడెను

॥

1. మొదటగ అమెరిక వాసులు  
ఆడిరి అతి ప్రాభవమున  
తడుపరి యూరోపియనులు  
ప్రాముఖ్యత నిచ్చిరి  
ప్రాకింది ప్రపంచమంత  
ప్రాక్ పశ్చిమములలో

భారతీయ ప్రాభవమును  
కైవసమ్ము చేసికొనెను

॥

2. విన్నారా ! కన్నారా  
ఈ వింతల విశ్వకాంతి  
విలియం మోర్గాన్ మరియు  
జిమ్మి జార్జీలు  
మింటా నంటిల్ మరియు  
వై.ఎమ్.సి.ఎ. హాల్ స్టైడ్  
స్ఫూర్తి నిచ్చిరీ క్రీడకు  
వెలుగు నిచ్చిరి

॥

3. కుట్టు కృష్ణ గుజరాత్ వాసిగ పేరుగాంచినాడు  
శాలీ జోసఫ్ కేరళ పొందెను “అర్జున” ఎవార్డు  
తెలుగు వెలుగు శ్యామ సుందరే గెలిచెను “అర్జున”  
శిక్షకుడుగ పేరుగాంచిన రమణారావిల  
పొందెను ‘ద్రోణాచార్య’ మేటి పదవిమేలుగా
4. మన భారతదేశంలో ఎందరెందరో వనితలు !  
ఎగురవేసిరి కీర్తిని - అంబరాన పతాకగా  
బాటలో మరి పాటలో - సముఉజ్జ్వలై రండి  
విద్యకు వినయము తోడుగ  
క్రీడల సరిసాటిగా

పిలిచెను పద్మావతి ఏ  
బది రెండు విశ్వములను  
గెలిపించుటకై తనవడి  
చేర్చుటకై విశ్వజనని

స్వాగతమ్ము మీకిప్పుడు పలుకును సంరంభంతో  
మహిళలు విశ్వపు విద్యల ప్రతిభలు తోడైజగతిని



# సుహాకాభ్యుదయ మాలికలు

## 6. అబలవు కాదమ్మా !

అబలవు కాదమ్మా !

సబల వేనమ్మా !

అబలల సబలల

సమాదరించే

అమ్మవు నీవమ్మా ! తగిన

కొమ్మవు నీవమ్మా !

1. ఆది వాఙ్మయపు వేదకాలమున

అధికారము నీసొమ్మమ్మా !

పాదునీది పరిపాలన నీది

మాతృ స్వామ్యపు విధినీదమ్మా

॥ అబల ॥

2. క్షేత్రము నీవు క్షాత్రము పురుషుడు

చరిత్ర కాధారము స్త్రీ పురుషులు

పరిపూర్ణతకై ఇరువురు చేరగ

పురుషాధిక్యత అర్థ రహితమమ్మా

॥ అబల ॥

3. అడుగడుగున ఆడమగ తేడా

కడగండ్ల నడుమ కలికివి నీవు

గడిచి పోయినవి నడచి రావుమరి

కడుదిట్టముగ ముందుకు నడువు (ము)

॥ అబల ॥

4. అగ్నిగుండమున రగిలేజ్వాలవు

స్నిగ్ధ హృదయ దరహాసపు నీవు

దిద్దిగంతములు దద్దరిల్లగను

దగ్ధము చేయుము దుద్దినమ్ములను

॥ అబల ॥

5. సజీవ దహనం - సతీధర్మమా ?  
పెళ్లికి ప్రేమకు వరకట్నాలా ?  
బ్రతుకు బరువుగా గడుపగనేల ?  
పురుషాధిక్యత ఘాత ఖండించు
- ॥ అబల ॥
6. అగ్ని కణంలా - రగిలే జ్వాలగ  
విద్యుత్ కాంతిగ - విప్లవరాణిగ  
అవహించుము యీ అవనంతా !  
అబలవు కానే కాదమ్మా నీ  
ఆత్మశక్తి నీ ఆయుధమమ్మా !
- ॥ అబల ॥

## 7. దివ్య వెలిగింపవే !

దివ్వె వెలిగింపవే !  
మువ్వ పలికింపవే !  
నవ్వు చిలికించవే !  
దవ్వులను వేణువుల  
సవ్వడులు గ్రోలవే !

॥దివ్వె॥

చ॥ మమతలాలికే మదర్ “తెరిస్సా నీవే !  
సమత చిలికే సంఘ సేవికవునీవే !  
సాహసోపేతంగ వినువీధి కెగసిన  
వ్యోమ గామిని నీవు “ తెరిష్కావా” నీవు                      ॥ దివ్య ॥

చ॥ కదన రంగాన ఝాన్సిలక్ష్మివినివు  
హృదయాంత రంగాన ప్రేమ వర్తివినివు  
ముదమార నీ విద్య సార్థకము చేసికో  
పదిలంగ బ్రతుకంతజ్ఞోతిగా మలచుకో      ॥ దివ్య ॥

## 8. లింగ భేద మెందుకు ?

లింగ భేద మెందుకు ?  
సాంఘిక భావైక్యముంటె  
లింగ భేదమెందుకు ?

వ॥ బలహీనత దోచుకునే  
భావాలను కట్టి పెట్టు

1. ఆడమనిషి - అబల - అర్థాంగియని పిలవొద్దు  
జనాభాలో సగమైన - జీవితాన సగం కాదు

ఎవరి జీవితం వారిది  
ఎవరి వికాసం వారిది  
పరస్పరం స్నేహితులం  
పనిపాటల సహచరులం

2. ఆకాశంలో సగం  
అధికారంలో సగం  
అహం భావమున సగం  
అడుగడుగున చెరిసగం  
సగం సగం మాకొద్దు - అర్థాకలి అసలొద్దు  
మాకై మము బ్రతుకనిండు

మీ ఆజ్ఞలు మాకొద్దు

3. మహిళంటే మంచితనం !  
మహిళంటే హిమసమం  
మహిళంటే లాలిత్యం  
మంచిగ చల్లగ మెలగవె  
మహిళా ! ఓ మహిళా !  
మహిళా - ఓ మహిళా !

## 9. మేలుకో ! ఓ మహిళా !

మేలుకో ఓ మహిళా మేలుకో !

పాలనలో సగమై మరి

లాలనలో శతమై నువు మేలుకో !

1. ఆకాశంలో నీవు అర్థ భాగమన్నారు  
అందుకే అందక నీవు ఆవిరియై పోయావు  
పతితో చితిమీద బడి బూడిదవై పోయావు  
క్రితిలో నీ ఉనికెంతో క్షీణమై పోతోంది

॥ మేలుకో ॥

2. వరకట్నపు వికృతం  
వంటింటికి అంకితం  
వాడికోర చూపుల్లో  
వేడి సెగల కాహుతై తే  
పృథ్వీ మాతవు నీవని  
పొగిడి పొగిడి పైకెత్తిరి  
బాధలు అగ్ని జ్వాలల  
కీలల చల్లార్చునే !

॥ మేలుకో ॥

3. ఆర్థిక హక్కులు లేక అణగి వెతలకులోనై  
అబలాకృతి దుర్బలనై అజ్ఞానం రూపుదాల్చి  
హాహాకారాల్లేస్తూ - ఎన్నాళ్ళిక సహిస్తావు ?  
మహాసంద్రమున్ మధించు  
మహిషాసురు పరిమార్చు  
ఆది శక్తివై మరి నువు  
స్త్రీ శక్తిగ ప్రవహించి  
యశస్వినిగ వర్ణిల్లవె  
నవయుగాల కాంతికాగ  
హింసాయుత దౌర్జన్యపు  
చర్యల బలియై పోవక  
ఓ మహిళా ! మేలుకో !  
ఓ వనితా ! మేలుకో !

## 10. ప్రగతి పథంలో

ప్రగతి పథంలో నేడు పయనించే మహిళా !  
జగతి కాంతి కాధారం నీవేనే మగువ !  
పగలురేయి పాటుపడి గడియించవె ఘనత  
సుగమంగా సుగుణంగా సాగించవె నడత

1. అనాధవే ఆనాడు  
నిరాదరణ పొందావే !  
అధికారివి యీనాడు  
వ్యధల కోర్చి నిలిచావే !  
చింతలన్ని వంతలన్ని  
చిమ్ముకొన్న వేనాడో  
చింతనిప్పులయిన కళ్లు  
సిరులు చిందె యీనాడు

॥ ప్రగతి ॥

2. చదువొద్దన్నారొకరు  
పదవొద్దన్నారొకరు  
చదువు పదవులను సైతం  
పదునుగ సాగిస్తున్నావ్  
నీకై సంస్కరణలెన్నో  
నడిపారు మున్నెన్నడో  
నీకు నువ్వు ప్రగతి బాట  
నిర్మించుకొమున్ముందు

॥ ప్రగతి ॥

3. ఊడిగంపు సేవనుండి ఉద్యోగపు కాంతి దాక  
ఆస్తిలేని వెలితినుండి ఆస్తిహక్కు కలిమి దాక  
విద్యలేని తనంనుండి విద్యుషీమణి పదవిదాక  
ఎదిరించి ఎదిగావు రథమధిరోహించి కదులు !  
ప్రగతి పథపు శిఖరాగ్రపు కొసలు నీవు అందుకో !

॥ ప్రగతి ॥

## 11. మహిళ

మహిళంటే మంచితనం ! మహిళంటే మల్లెతనం !  
మహిళంటే మంచుతనం ! మహిళంటే మార్గవం !  
మహిళంటే మానవత ! మహిళంటే మమత సమత

సహనములో శాంతములో అహమింతయు లేకతనకు  
ఇహపర సౌఖ్యములొసగే ఇలవేల్చే మహిళ గదా !

ఆలనలో పాలనలో సాటియే లేదంట తనకు  
పాలుగారు పసిపాపల ప్రేమతో ముంచెత్తు తల్లి !

ఒరవడిలో ఒరిపిడితో ఒడినే బడిగా జేసి  
ఓనమాలు దిద్దించే ఒదుగైన గురువు గదా !

ఓరిమిలో కూరిమిలో భూమాతను తలపించే  
పారిజాత పరిమళమే పతికి తాను ఔను గదా !

తల్లియు గురువుయు తానై తల్లడిల్లిన మనసును  
మెల్లగ యెదజేర్చుకొనెడి ఇల్లాలే ఆమె గాదా !

తన బాధ్యత గురైరిగి వ్యక్తిత్వము పెంచుకొని  
తన జీవమే రమ్యము రమణీయముగా జేసుకొని  
తనను తాను పోషించుక సంతానము పోషించే  
స్థిరముగ తానై నిలిచిన చిరుదివ్యయె గాదా !  
దేశానికి అధినేతయై ఇందిరమ్మ కాగా (సం)  
దేశానికి ఆనవాలు ఋష్యేంద్రిర కాదా ?  
ఆదేశము సందేశము అన్నియు తానై జగతిని  
నడిపించే నవ్యత మరి ధీరత తానే గాదా !

## 12. లాలిత్యం - ఆడపిల్ల

లాలిత్యం నీ సొంతం ! మాలిన్యమే లేని తల్లి !  
వికసిత కుసుమం నీవే విరితేనెల జల్లు నీవే !

1. వెల్లువలా ప్రవహించిన సంద్రపు కెరటం నీవే !  
మల్లెల సిరివెన్నెల మకరందపు సుమగంధమవే !  
తెల్లని నురుగుల పాల వెల్లువ తరగవు నీవే  
చల్లగ కదలిన కదన కుతూహలగానం నీవే !
2. గృహలక్ష్మివి - కానయితే గ్రహణము పట్టినదమ్మా !  
అహర్నిశలు పనిచేసినా అణాపైన లేదమ్మా !  
మహాలక్ష్మివి - శుభలక్ష్మివి అంటారేగానీ  
ఇహచూసుకో 'ఆడపిల్ల' అనగానే కథ అంతం !
3. అమ్మవునీవు - అందరి ఆలనపాలనతోడై  
అతిథి అభ్యాగతులకు అన్నపూర్ణ నీవై  
పతిని గూడ నీ బిడ్డగ లాలింతువుగద(ట)మ్మా  
సతిపతితో సఖ్యత చాటిననే సంసారమమ్మ
4. పదవి నేలు పడతివమ్మ - ఇది నిజమేనమ్మా !  
చదువులు నీ సొంతమమ్మ ఇది కాదనకమ్మ !  
పరమ పదము తెలిసికొని - పరమాత్మవుకాగదమ్మ !  
పరమేశ్వరి వపుడమ్మా ! పరులకు తల్లివి నీవు !

## 13. సంగీతము కాదు ఘనత

సంగీతము కాదు ఘనత  
సాహిత్యము కాదు కొరత  
స్త్రీస్వభావ లాలిత్యం  
సన్నగిల్లితే వెలితి

1. పరువమైన పడతి ఎప్పుడు  
లలితమైన లలన ఎప్పుడు  
మృదులమైన మహిళ ఎప్పుడు  
వైనమైన వనిత ఎప్పుడు  
పరిహసించదెన్నడూ  
పరుషవచన మాడదు

- 2 సరసమైన సంభాషణ  
సరళమైన తీరుతెన్ను  
ఆల్లమయిన హృదయమున్న  
స్త్రీ ఘనతకు ప్రాణము

సనాతన స్త్రీ :

విజయోస్తు మాతః శక్తిస్వరూపిణి  
సృజనాత్మభావనే లోకజనరక్షణి  
విద్యాపరాక్రమః పాలన సురాజ్ఞీ  
మంగళమనోజ్ఞముఖి మహిళాప్రభంజనే॥

అధునాతన స్త్రీ :

రాజ్యాధికారిణి విజ్ఞాన వర్ధిని  
పరిశోధనపరిశ్రమ రంగ శాలిని  
వ్యోమగామిని దేశసౌభాగ్యదాయిని  
మధుసూధాస్వరంధరీ నవనారి జయతు॥



## సంగీత సౌరభాలు

### 14. నాదావిర్భావం

ప॥ నాదావిర్భావమే పరిణతి జెందిన పరిచయమేమన

అ॥ నాద మహతా నాహతములుగ ననంతాకాశము నావహించినది ॥

చ॥ అవనిమానవుండగ్గికి నాడిన ఆటయె ఆరని జ్యోతి నిడినటుల  
ద్వివిధ మూలకమ్ముల ఘర్షణ నినదించిన నాదం బాహతము

శ్రవణ గోచరము గాకుండియు విశ్వ వ్యాపియుయోగిజ్ఞేయంబై  
భవ బంధ విమోచన సాధనమై పరగు ననాది అనాహత నాదము॥ నా ॥

చ॥ యజ్ఞ యాగాది విధిక్రమమున

ఓంకార నాద ఝంకారమై

ప్రణవమే ప్రథమ నాద సాధనగ

పరిణమించు ఆ పరిచయమేమనగా

॥ నా ॥

చ॥ ఆర్చిక గాధికసామిక స్వరముల - ప్రణవ

నిభవ ఓంకార నాదముల అగ్నిష్టోమాది కృతులతో

ఇష్టదేవతా రాధనతో పారలిన దొరలిన స్వరగుచ్ఛములే

శ్రుతుల సోపానమై అమరిన ఆ

॥ నా ॥

సంవాదిత్వమె ఉద్దేశ్యముగా

ద్వావింశతి శ్రుతుల ప్రభవము

భరత మహాముని పర్యవేక్షణలో

పరిణతి చెందిన పరిచయమౌగను

॥ నా ॥

## 15. తంబురా

తంబుర శుభనాదంతో  
అంబరానికెగసి నీవు  
తుంబురు నారదులను ద  
ర్శించు కోవే !

1. అంబుదమై వర్షించి - కా  
లాంబుద మై వర్షించి  
సంబరాల ఆకాశం  
అంబుజముల వూయించ  
హృదంబుజమున నిలుపుకోవె

॥ తంబు ॥

2. మొదటిదైన పంచమమే  
కదలి హృదయ తంత్రి మీట  
రెండుగ షడ్జమనాదం  
నిండుగ స్వాంతన మియగ  
మంద్రమే సంద్రమే - హృ  
దంతరంగ మంత నిండ

వరివార శ్రుతులగూడి  
న్వయంభువును దర్శించగ  
మురిసిన అనాద బ్రహ్మ  
కురియగ అమృతవర్షిణి

॥ తంబు ॥

## 16. సంగీత పరిణామం

వైదిక యుగమున సామగానమై  
గ్రామ గానమై అనుగానమై  
మార్గ సంగీత గాంధర్వమునే  
పరగ జేయు భరతునికి వందనము

॥ వైదిక ॥

చ॥ మోదమోసగగా నది జనులలోని  
కేదూకినది నదీ ప్రవాహమై  
కాదె మతంగుని దాఘనత - ఆ  
మౌని వరుని కిదె వందనము

॥ వైదిక ॥

చ॥ విస్తారాలంకార మయమయిన  
ప్రస్తార జాతులు రాగములనే  
నిస్తుల పరిశోధన పరిణామమే  
నిలిచెను కరమున రత్నాకరమై

ప్రస్తుతము వెలయు కర్నాటక హిందూ  
స్తానీ సంగీత పద్ధతులకు  
శాస్త్రములకు మూలపురుషుడగుని  
శృంక శార్లదేవునికి వందనము

॥ వైదిక॥

చ॥ జనక జన్య పద్ధతి జనకుడు విద్యారణ్యయతికి వందనము  
విన, మాయామాళవగౌళ మహోత్తమ మన్న రామయకు వందనము  
ఘన ద్విసప్తతి మేళదాత వేం కట మఖీంద్రునకు వందనము-ది  
గ్వ సింధుభూత గణితమేళ ప్ర - వర్తక సాంబమూర్తికి వందనమిద్దె ॥వైదిక॥

## 17. జగమంతా నాదమయం

జగమంతా నాదమయం  
గగనమంత గాంధర్వం  
సుగమంగా భగవంతు  
ణ్ణగపరచే సంగీతం !

1. మతముల జాతుల కులముల  
కఠీతమౌ సంగీతం!  
యతులకు యోగుల కతి  
సామిప్యమైన స్థిరగీతం  
దిద్దిగంతముల జల్లిన  
భాండా గార మ్మిదియే  
తత్త్వ జ్ఞానభారతికే  
నీరాజన మిదియే !
2. పశ్చిమాన సంగీతం  
పసి కన్నులు తెరువకమున్నె  
పునాదిగా నిలిచిందీ  
పవిత్రమౌ వేదపు మంత్రం  
వినూతన విశ్వపుటంచులు తాకి పయనించిన  
సనాతనపు సౌరభసుమగీతమే యీ సంగీతం !
3. సరిహద్దులు లేనిది యీ  
సరిగమల స్వరఝరి  
వారధిగా కలిపేది  
సారధియై నడిపేది  
పవనమంత అవనియంత

ప్రపంచమంతా ప్రసరిం  
చిన విపంచి యౌను గదా

భాషల భావము బంధము  
భూషణ రావపు గంధము  
తోషణ మే యౌగా ( పరి )  
యీ సామవేద పాదపము

4. భరతుని దీక్షా తపముల  
ఫలమే గద సంవాదిత్వం !  
నాదరూపమే భరతునిదైతే  
నాదచిత్రణే మతంగ ముని దగుగా  
నాదపు పరిశోదనయే రత్నాకరమైనది  
నాల్గు రూపముల సామ గానము నెలకొన్నది  
మేలుగన్నది రాగోచిత స్వర స్థానముగ

5. స్వరముల కలయికయే పాశ్చాత్యుల సంగీతం బహురేఖా సంగీతం  
వరములైన గ్రిగేరియన్ మంత్రో చ్ఛారణలే  
సరములైనవి సింపోనిలుగా క్రమ గతిని  
స్వర సంహితలే డో, రె, మి ,ఫా, సో, లా, సీ

త్యాగయ్య, గోపన్నల  
తాత్విక రసగీతాలు  
బీతోవెన్ షూమనుల  
స్వర సంహిత మేళాలు  
సాకారపు ప్రాకారపు ప్రణవా కారములే గాదా !

## 18. సాధనయే !

సాధనయే మాధవాలయమ్మూరా - నిరంతర -  
బోధామృత వచనముచే  
మేధా సంపదను పొంద

॥ సా ॥

చ॥ స్వరావళి పరిచయమే  
ద్విత్య స్వర స్ఫూర్తిగాగ  
వరగీతాలం కారమె  
వర్ణ మార్గ దర్శి గాగ !  
సరస కీర్తనము సత్కృతి  
సద్భక్తి ప్రదము గాగ  
పరమానందద నాద  
బ్రహ్మము సాక్షాత్కరింప

॥ సా ॥

## 19. తపము సేయవే !

ప॥ తపము సేయవే మనసా  
తత్త్వముపై దృష్టి నిలిపి

అ॥ ప॥ విపణి వీధి బడి పోవక  
వీణా నాదము గ్రోలి

చ॥ భవసాగర దుర్గంధము  
లో పారలిన ఏమి గతి !  
కవనముతో గానముతో  
పవలు రేయి పరితపించు

## 20. భారతిదేవి

భారతి దేవీ వందనమమ్మ సారసాక్షి మనవిని చేకొమ్మా !  
హారతులమ్మా ! యివి గైకొమ్మా ! అక్షర జ్ఞానము మాకీవమ్మా !

చ॥ కటాక్షింపవమ్మా మమ్ముల నిటాలాక్షు రాణీ !  
పటా పంచలౌను తిమిరము అష్ట శుభములుంటే

చ॥ గావింపుము మము ధీరులుగ  
కాపాడుమమ్ము కరుణగ  
పావనమౌ శుభ నామము తలచి  
కావుమని వేడితిని శ్రీ లక్ష్మి !

చ॥ హృదయమున దధి చిలికి ఆనందామృతము దయచేయుమా  
అదను పదును తెలిసి జీవిత కథనమును నడిపింపుమా !

చ॥ మిణుకు మిణుకను అగ్నికణమును  
జ్యోతిగాను రగిలింపు మా  
అణిగి మణగిన ఆత్మ శక్తిని  
జాగృతమే యొనరింపుమా !

చ॥ నవనసంతమున కోయిలవై నవ  
జీవనగానమునే పలికించుమ  
దివిని భువిని పులకింపజేయుమా  
నవ ఉషోదయమున సునాద వినోదినివై

చ॥ మాతృసేవనము మా కాదర్శము  
మానవత యె మాధర్మముగా  
మమత సమత అనురాగముల  
మహిళా లోకము నందు మనెదమమ్మా !

## 21. సూరదాసు నూరడించి

సూరదాసు నూరడించి  
కారుణ్యము జూపి నావె  
చూపులుండి చూడలేని  
నాపై కృప జూపవేమి ?

చ॥ మేను మరచి హా యిగాను నీలోతానైక్యమాయె  
“నేను” విడిచి కేలు మోడ్చి నీచీనుల విందొనర్చె  
నేను గూడ దానిలోన యే నూరవ వంతు పాడి  
నీచూపులు త్రిప్పుకొనగ నేర్తున నాకన్నయ్యా !

॥ సూ ॥

చ॥ ఎన్నిజన్మలెత్తినా - ఎన్ని పుణ్యములు చేసిన  
కన్నులార నిన్ను గాంచి సన్ను తింపగలనటయ్య ?  
మన్నుదిన్న పామువలె మబ్బులోని మసకవలె  
నున్ననీ అన్నపూర్ణ నెన్నడు కరుణింతువొగద !

॥ సూ ॥



## 22. చదువుల దేవత

చదువుల దేవత సరస్వతి - అ

ల్లదిగో కొలువై యున్నది

విద్యాలయమే దేవాలయముగ

వినయ సంపదయె విరులహారముగ

అనవరతము నిను - అర్చింతుము - మా

భారతి మా నుతి చేకొనవమ్మా !

సరశీస్వర ద్విత్వస్వర సమాలంకార భూషితా

వర్ణ కీర్తనాకృతి సంపూజిత సంసేవితా

నాద రూపిణీ ! ప్రణవాకారిణీ ! ఓం కారిణీ !

“గాన వర్ధని” “వీణావర్ధని”గా

మమ్ముల దీపింతువుగదవే

వాణీ ! కల్యాణీ ! శర్వాణీ ! గీర్వాణీ !

వీణాపాణి పుస్తక ధారిణి

వినయాంజలి గై కొనుమమ్మా !

( శ్రీ పద్మావతీ మహిళా విశ్వవిద్యాలయములోని సంగీత విభాగములో సర్టిఫికేట్  
కోర్సుల ప్రారంభం సందర్భంగా )

## 23. ఆది త్యాగరాజనుతుని

ఆది త్యాగ రాజ నుతుని

పాదముల భజించెద - ప్ర

మోద మలర జ్ఞాన భక్తి

వైరాగ్యము నొందెద - సు

నాదపు టంచుల హృదయాం

బుజముల పూయించెద - సు

సాధనలో సామవేద ఫలముల నార్జించెద

॥ ఆది ॥

## సద్భావనా గానం

### 24. మతం మతం

మతం మతం ఒకే మతం !  
 మాకది యే సమ్మతం !  
 కులం కులం ఒకే కులం  
 మనమంతా లోకులం !  
 మనమంతా శ్రామికులం !  
 మనమంతా సేవకులం

నీతినియమ సద్భావన  
 పాటించుటె సముచితం  
 భ్యాతి జ్ఞాన సముపార్జన  
 మా అందరి అభిమతం !

1. సత్య ప్రేముల సముచిత హితమే మన మతం  
 నిత్యానందము నిచ్చే నిర్మలత్వమే మతం  
 ఏక్ బ్రహ్మ ఇల్లిల్లా: మానే మానే  
 సర్వబ్రహ్మ అనల్పక్ జానే జానే  
 ఏక్ బనే ఏక్ బనే హిందుముస్లిమేకబనే

॥ మతం ॥

2. సైమ సమన్వయ హృదయం  
 అలవరచుక సాగుదాం  
 కష్టను సమాధానమునే  
 పొంది మరే పయనిద్దాం !  
 ఇరుగు పొరుగు వాడలనే  
 ప్రేమింతము మనవలెనే  
 కొరత లేదు ప్రభువు కరుణ  
 మనకు ఉండు వరకు

....ఆమెన్

మతం మతం ఒకే మతం !  
 మాకదియే సమ్మతం !  
 కులం కులం ఒకే కులం  
 మన మంతా లో కులం  
 మనమంతా శ్రామికులం !  
 మనమంతా సేవకులం !

## 25. అల్లదే మ్రోగింది

అల్లదే మ్రోగింది అపైన జేగంట !  
 ఉల్లమిదె పొంగింది ఎగసిపై మింట !  
 మల్లెలివె మొల్లలివె యీ ప్రాంగణమున  
 తెల్లపరచినవి యీ మతధర్మ విధిక్రమణ

1. సర్వమత సారముల సంస్కార బలమే  
 ఉర్వి జనులెల్లరకు ఉత్తమోత్తమము  
 నిర్వి రామముగాను నీ కృషిని నువు సల్పి  
 పర్వమును జేయుము ప్రతిక్షణము ప్రతి దినము  
 “కృషితో నాస్తి దుర్నిక్షమ్”
2. మతము మానవ మనుగడకు బలమిచ్చు  
 సతతము సంసేవనము నిత్య ఫలము  
 గతములో జరిగిన మారణ హోమములు  
 మత మౌఢ్యములు మాని మమతలను పండించు  
 “శ్రమయేవ జయతే”
3. జీవ కోటిని నీవు ప్రేమతో దరిచేర్చి  
 ఆ జీవమును గూర్చి అదుకోవయ్యా !  
 పాపనమ్మగును నీ జన్మ సార్థకమగును  
 అముష్మికము గల్గు ధర్మనిరతున్నచో  
 “ధర్మో రక్షతి రక్షితః”

## 26. ఏ మతమైనా

ఏమతమైనా, ఏ కులమైనా  
 ఏమతి యైనా ఏ బ్రతుకైనా  
 నీతికి ప్రేమకు నీళ్లు వదిలితే  
 నిలవేయుమురా -  
 స్వేచ్ఛకు సమతకు సంకెళ్లయితే  
 వదిలే యుమురా -

1. అభ్యుదయానికి అడ్డుతగిలితే  
 మతము గాదది  
 మనిషికి మనిషికి దూరం చేస్తే  
 కులము కాదది  
 ఏడుపునకు ఆలంబనమైతే  
 బ్రతుకు కాదది  
 మూఢత్వానికి మూలము ఐతే  
 మనసు కాదది.

॥

2. నిత్య జీవితపు వెలుగులలోన  
 చక్క దిద్దు కొను జీవితము  
 సత్యానత్య విషయములోన  
 ఉచితజ్ఞతతో వ్యవహరించుము  
 సమాజ శ్రేయో నిర్మాణములో  
 సమబాధ్యత నీదని గుర్తించు  
 కులమత రక్కసి నాగు కోరలు  
 నిలుపున పీకి పేల్చి వేయరా

॥

## 27. మనిషి మనిషిలో

మనిషి మనిషిలో ఉన్న  
మహనీయ చైతన్య మా !  
మేల్కొనుమా ! మేల్కొనుమా !  
మానవతా తేజమా !

॥ మనిషి ॥

1. ప్రతి మనిషికి మెదడున్నా  
మనసున్న వాడె మనిషి  
హృదయంలో పొదిగిన ఆ  
మనసు ను మేల్కొల్పుమా

॥ మనిషి ॥

2. మనసు మల్లె తనంగా  
మనసు మంచి గంధంగా  
మనసు మంచిముత్యంగా  
మలచుట యే దివ్యంగా

॥ మనిషి ॥

3. అఖండము చైతన్యం  
అవిభాజ్యం జీవితం  
జీవిత చైతన్యమే  
సహజమైన మానవత

॥ మనిషి ॥

## 28. కులమేటికి మతమేటికి

కులమేటికి మతమేటికి  
మనలో మానవత లేని  
కులమత జాతి విభేదాల్  
కూలద్రోయి మానవుడా

1. భౌతిక భేదాలుకొన్ని  
వీలయినవి సరిచేయి  
అంతర్గత భేదాలు  
ఆచారాలన లొద్దు
2. నమ్మకాలు సూత్రాలు  
సైద్ధాంతిక తత్వాలు  
సామ్యుచేసి బంధించే  
బంగారపు సంకెళ్లు  
బ్రతుకున చైతన్యంతో  
ముందుకు నడుపుము జీవా  
నీ ధైర్యమే నీకు రక్ష  
ఇది వినుమో మానవా !

## 29. మేలుకో

మానవుడా ! మేలుకో !

మానవుడా ! మేలుకో !

1. మానవుడు మట్టిలో కలసి పోయిన నాడు

దీపమ్ము గాలిలో ఊగు లాడిన నాడు

శూన్యమై ప్రకృతియే

మోడు వారిన నాడు

తెలిసి కుంటావులే ! తోడు ఎవరో !

నీ

నీడఎవరో !

॥ మాన ॥

2. జీవితము శాశ్వతము కాదోయినరుడ !

విచ్చు కత్తుల తోటి చెల గాటమోయి !

విచ్చిన పూవుగా చేసికొని మనవోయి

విశ్వమంతయు వింత కాంతులను వెదజల్లు

॥ మాన ॥

## 30. నేషనల్ సర్వీసు స్క్రీమ్.

ఎన్. ఎస్. ఎస్.

ఎన్.ఎస్.ఎస్ ! ఎన్.ఎస్.ఎస్ !

నేషన్ సర్వీస్ స్క్రీమ్ !

జాతీయ సేవా పథకం ! మాది

జాతి సమైక్యతా ధ్యేయం

1. శ్రమ శక్తిని మేధా సంపత్తిని  
సమపాళ్లలో సాధించుటే మా పని  
శ్రమ శిక్షణ - శ్రమ గౌరవం !  
“శ్రమ యేవ జయతే” మా నినాదము ||
2. చెప్పి చేయుట - ఇది మావంతు  
చేసింది చెప్పట మావంతు !  
సత్రప్రవర్తన సమ సమైక్యత  
సౌభ్రాత్రము ఉండు మా చెంత ||
3. సంఘభావము స్వేచ్ఛాజీవము  
సహకారము మా కృషిలో భాగము  
కులమత భేదము కూడదు మాలో  
కల్పిత వ్యత్యాసములే చూడము ||

## 31. సారా ఉద్యమం

మానరా నీమత్తు  
మరచిపోదువు పాత్తు  
కరకు గుండెను కాస్త  
కరగనీ ఇసుమంత

|| మా ||

1. అమ్మ ఆప్యాయంగ నిన్ను పెంచింది  
ఆలి అనురాగంతో నిన్ను పెనవేసింది  
అలుపంత తీరేను నలుసు నీదరికొస్తే  
తెలివి తప్పినీవు తెగతాగి తెగడొద్దు

|| మా ||

2. నీ ఆలు బిడ్డలకు నిలవనీడలేక  
అల్లాడు తుంటేను ఆనందమా నీకు !  
నీ ఆయువును సగము మింగిన ఆ కల్లు  
కంకాళముగ జేయు, వింతయేమున్నదిర

|| మా ||



3. ఎండిఎండి ఎడద మండిపోయిన నీవు  
గెండెంత గుల్లయ్యి గుబులు రేగిన నీవు  
పండంటి బిడ్డ పరుగెత్తి నీ దరికొచ్చి  
మెండైన మమతతో మెడను గట్టిగ జుడితే  
ఎండమావిగ నీవు నిండు ప్రేమా లేక  
పుండు రేగినయట్లు పులిసి వాగేవుర

॥ మా ॥

## 32. ఉపాధ్యాయులం !

ఉపాధ్యాయులం మేమంతా !  
అపార జ్ఞానార్జన మావంతు !

1. సర్వమతాల సారమొక్కటని  
సమరస భావం జాతిసొంతమని  
సర్వే జనాః సుఖినోభవంతు !  
సందేశం మా మనసంతా !

॥ ఉపా ॥

2. జ్ఞాన సంపదయే భాండాగారమై  
అధ్యాత్మిక విజ్ఞాన సర్వమై  
మేధా సంపద మూర్తి గాంచిన  
రాధా కృష్ణన్ వారసులం !  
రాతికి చలనం కలిగిస్తాం !

॥ ఉపా ॥

(డా ॥ సర్వేపల్లి రాధాకృష్ణ పుట్టిన రోజున)

### 33. చంద్రునిలా !

చంద్రునిలా ముఖబింబం !

అద్దంలా హృద్బింబం !

నిరంతరం స్మరించెదం !

వరించెదం ! చరించెదం!

1. మంచి మాట మరుగంధం !

మంచి చేత మారుతం !

మాటల్లో పని పాటల్లో

మనసుంటే మకరందం !

॥ చం ॥

2. ఎంచుకోనిదే మంచి మాట

ఏక్షణానికా క్షణమది క్రొత్త !

సహజ స్పందన ఫలమే సత్క్రియ

సాగునదే జీవితపు బాటగా

॥చం ॥

3. రోజాలాగ తాజాగా

తాజ్మహల్లా మోజుగా

జీవితమే ఉత్తేజంగా

రోజూ రోజూ జరగంగా

॥ చం ॥

## 34. చినికి చినికి గాలివాన

చినికి చినికి గాలివాన  
చేసికుంట వెందుకే !  
ఉనికి మనికి తెలిసి నీవు  
వివరంగా బ్రతకవే !

కొండలాంటి అండవుండ  
ఎందుకంట గుండెతంట !  
మాటవినని మాయమనసు  
నిండ పురుగు తొలచునంట

ముందునీవు నింపాదిగ  
నందు చూసుకొని సాగవె  
తెలిసిన పని ముందు చేస్తే  
తెలియని దదె తెలుస్తుంది

## 35. సర్వమత పూజ్యబాబా

సర్వమత పూజ్యబాబా !  
సకల జనా రాధ్య బాబా !

1. మనుషులందరొకటని  
మనిషి విలువ ధనము కాదని  
మనిషి కలిమి ప్రేమయేనని  
మనిషిని కలిచిన ప్రేమధునీ !

2. మనిషి కొరకు మతమని  
మతము కొఱకు మనిషి గాదని  
మతముల సారము ఒక్కటని  
మతములేక పరచిన మౌనీ !
3. మానవతయే నీమతం !  
మమతల మందార యుతం !  
మహిమాన్విత నీతిపథం !  
మహాద్భుతం నీ చరితం !

## 36. సాయి చెప్పిన దాని సారాంశం !

సాయి చెప్పిన దాని సారాంశమేమి ?  
శాయ శక్తుల జీవితము దిద్దుకోమని !

1. శాస్త్రాధ్యయనము చాలదా ఏమి ?  
చర్చిత చర్చణ స్తోత్రములేల ?  
పరిప్రశ్నతో పరమార్థము తెలిసికో !  
తెలిసినదానిని బ్రతుకులో మలచుకో !
2. చూడవయ్యా ! చెలిమితో దీనజనుని  
కూడదయ్యా ! వాని కనరుట వినరుట  
కూడుగుడ్డ నీడ అందరికి ఒకటే !  
పాడు భేదాలు రానీయకు మనసున !
3. ప్రేమ అంటే ఏమిటో అసలు తెలుసా !  
తన - మన - నేను లేకుండుటే మనసా !  
వ్యర్థ మౌను బ్రతుకు ఆర్థతే లేకున్న  
పిర్గి నాధుని జీవితము బోధరొరన్న !

## పర్యావరణ పదాలు

### 37. ఇంటా బయటా

ఇంటా బయటా ఇంట్లో బాగా  
వుంటే ఆరోగ్యం  
తంటా లేవీ మనసునకంటక  
వుంటే సౌభాగ్యం

1. చిందర వందర గందర గోళం  
చేయకు ఇల్లంతా  
అందేటట్లు వస్తువులమర్చి  
అందంగా దిద్దు గదంతా

॥ ఇంటా ॥

2. ఇంట్లో ఊడ్చే కసువు బూజు వా  
కిట్లో వెయ్యెద్దు  
ఇల్లు నీదయితే వీధి అందరిది  
ఇబ్బందులు ఎవరికి చెయ్యెద్దు

॥ ఇంటా ॥

3. మురికి శరీరం మురికి బట్టలు  
దురలవాట్లు దోషాహారం  
తిరుగుళ్లా తినుబంధారాలు  
దేహం చెరిచే దుష్ట పరివారం

చీకూ చింతా భీతి పంతం  
లేకుంటేనే జీవిత సౌఖ్యం  
చదువు సంధ్య ఒంటికి మనసుకు  
సరిపడితేనే జీవిత గమ్యం

॥ ఇంటా ॥

## 38. కాలుష్యం !

కాలుష్యం ! ఇది కాలుష్యం !

1. చుట్టు ప్రక్కల కాలుష్యం !  
చెరువులు బావులు కాలుష్యం !  
ఆకాశంలో కాలుష్యం !  
ఆలోచనలో కాలుష్యం !
2. పంట చేలలో కాలుష్యం !  
వంట నూనెలో కాలుష్యం !  
బజారు సరుకులో కాలుష్యం !  
బ్రతికే బ్రతుకులో కాలుష్యం !
3. పేడా పెంటా పడేయకటు నిటు  
భూమి లోపల పాతరపెట్టు  
త్రాగే నీటిలో గేదెలు కడుగకు  
పొగ పీల్చకు దగ్గరలో వదలకు  
రణ గొణ ధ్వనులు మైకులు పెంచొద్దు  
కణ కణమండే ప్రతీ కారాలు చెయ్యొద్దు
4. కాలుష్యం పోవాలంటే  
ప్రకృతి హితంగా వుండాలి !  
కాలుష్యం పోవాలంటే  
సమాజం బాధ్యత పెరగాలి !  
కాలుష్యం పోవాలంటే  
ప్రభుత్వం బాధ్యత పూనాలి  
కాలుష్యం పోవాలంటే  
వ్యక్తి జ్ఞానమే పెరగాలి !

## 39. ఒక్క చెట్టు నాటితే !

ఒక్క చెట్టు నాటితే

ఊరంతటికీ పెట్టు !

ఒక్కచెట్టు నరికితే

వినాశానికి మెట్టు !

ప్రేమించుట నేర్చుకో ప్రకృతిని

ప్రేరేపించకు ఎన్నడు వికృతిని

॥ ఒక్క ॥

1. నీ దేహపు మలినాన్ని

నీళ్ళు కడిగి పెట్టు

నీ శ్వాసను శుభ్ర పరచు

పచ్చనైన చెట్టు

నీ మనసున మాలిన్యం

ఏది తుడిచి పెట్టు ?

నీది - నాదను భావం -

అహం కట్టి పెట్టు !

॥ ఒక్క ॥

2. పచ్చని చెట్టు - క్రింద - చల్లని నీడ

ప్రక్క - చక్కని కొలను - మందమారుతం !

ప్రకృతంత విశాలంగ మనసుమలచుకో !

పరిసరాలతో కలిసి బ్రతుకు పంచుకో !

॥ ఒక్క ॥

## 40. మొక్కలమ్మ మొక్కలు

మొక్కలమ్మా మొక్కలు  
అవ్వమనకు అక్కలు  
జంతువులమ్మా జంతువులు  
అవ్వ మనకు బంధువులు ।  
చక్కగా మనకిచ్చును  
పండుకాయ పాలుపెరుగు॥

- 1      చక్కగా మన పెరటినాటి  
         పెంచిపోషణ చేసికొందము  
         చక్కని కొట్టాలలోన  
         చల్లగా కాపాడుకొందము॥
- 2      నీలి మబ్బుల పిలచుకొచ్చి  
         నింగినేల ఒకటి చేయును  
         ఏమిటమ్మా అవి ఏమిటే?  
         మొక్కలమ్మా మొక్కలు  
         అవ్వమనకు అక్కలు  
         పాలనురుగుల మనసునిచ్చి  
         మానవత్వపు విలువపెంచును  
         ఏమిటమ్మా అవి ఏమిటే?  
         జంతువులమ్మా జంతువులు  
         అవ్వ మనకు బంధువులు
3.      బొగ్గు గాలి తాము మెసవి  
         ప్రాణవాయువు మనకు నిచ్చునే  
         ఏమిటమ్మా అవి ఏమిటే?  
         మొక్కలమ్మా మొక్కలు  
         అవ్వ మనకు అక్కలు  
         తగ్గమాంసకృత్తులిచ్చు  
         తాముగా మన తనువుపెంచును  
         ఏమిటమ్మా అవి ఏమిటే?  
         జంతువులమ్మా జంతువులు  
         అవ్వ మనకు బంధువులు॥



## ప్రకృతి పులకింతలు

### 41. పావురాయి

తెల్లతెల్లని పావురాయి  
కల్ల లెరుగని పావురాయి  
తెలుపులోని తలపు లేవో  
తెలుపుమా !  
వలపులోని పిలుపులేవో  
తెలుపుమా !

1. ఆశతోడనె ఆకసాన  
ఎగిరిపోయేవు  
నల్లనల్లని మేఘమాలతో  
పోందుకోరేవు  
నీలిమబ్బులో నీడ చూసి పొంగి పోయేవు  
మబ్బు నిన్నుమాయ జేసి విచ్చి పోయేనే !

2. హాయి హాయిగ గాలిలోన  
వాలిపోయేవు  
తీయతీయని కలలలోనే  
తేలిపోయేవు  
చెట్టుమీద పిట్టలన్ని  
పొంచిచూసేనే !  
గూటిలోనె గుట్టుగానే  
కుదుట పడవె పావురాయి

## 42. వెన్నెల

వెన్నెల ఊహలలో మల్లెల  
కొల్లల మాధురిలో  
అందమే అలలై పొంగులై  
ఆనందమే పన్నీటి జల్లులై

1. చందమామ నీ అందము జూచి  
కలువల డెందము ఊగెరా !  
నీరాక కోసమే దారులు కాచి  
కలువల కన్నీయ కలవరించెరా !

॥ వె ॥

2. కొమ్మమీది కోయిలమ్మ  
'కూ' యనే 'కుహూ' యనే  
మదిలోపలి మధుర వీణ  
ఓయనె - ఒహో యనె  
హృదయంలో ఆనందం వెల్లివిరిసెనే  
మదియంతా మయూరమై నాట్యమాడెనే

॥ వె ॥

3. దూర తీరాలకు సాగిపోవు  
ఓ నీలిమేఘమా !  
మదిలోపలి మధురగీతి  
నెలరాజుకు తెలుపుమా !

చిగురాకుల రుచిమరిగిన  
చిన్నరి చిలకమ్మా!  
నీజిలిబిలి పలుకుల నా  
హృదయరీతి తెలుపుమా

॥ వె ॥

## 43. కోయిల

కోయిల కమ్మగా పాటపాడెనెందుకో  
ఈ వసంతమే ఒకటై గళము విప్పి పాడెలే !

చిగురాకుల ఊయలలో చిలుక పలికెనెందుకో !  
పగిలిన గుండియ చిగురులు తొడిగిపల్ల వించెనే !

నీలిమేఘమే కరిగి నింగిపొంగెనెందుకో  
పాలనురుగుల మనసే పరవశించెనందుకే !

పూలలోని పుప్పొడి తుమ్మెదయె గ్రోలెనెందుకో  
మేళవించిన మనసున మధువు నిండినందుకే

అడవిలోని నెమలి ఆడి అలసి సాలసెనెందుకో  
పుడమిని పాలించు ప్రభువు దరికి చేరినందుకే

## 44. మల్లెలు !

మల్లెలు మల్లెలు !  
తెల్లని మల్లెలు !  
కల్లలు ఎరుగని  
కన్నెల కులుకులు !

అసలు మల్లెలూ - పరిమళమిచ్చి  
కొనగంటును తెలవారకముందే - కాని యీమల్లెలో -  
పగలూ రేయీ పలుసేవలలో  
నిగనిగ మెరయును  
నెనరులు కురియును -

ధవళ వస్త్రాల సేవానిరతుల  
కువకువలాడే కపోతముల్లా  
సహనం శాంతం సౌశీల్యంతో  
నైతింగేలును తలపించే

ఫర్పులు - నర్పులు  
నారీఘణులు !

## 45. చిలుకనై

చిలుకనై పోయానె  
చిన్నారి చెలియా !  
చిగురుటాకులలోన  
ఊగి పోయానే !

ఆకుపచ్చనితోట - ఆటలాడానె  
ఆకషానమబ్బు - అందుకొన్నానె  
పచ్చన్ని చేలపై పరుగులెత్తానె  
పరవశించి నేను - పాట పాడానే !

2. మాల్గై మనసే నాది  
మర్మమెరుగదు - కదే !  
మరుల డోలిక లోన  
తేలిపోయానే  
మనసంత మందార  
పూలునింపానే  
నో చెలుని రాకకై  
వేచియున్నానే !

## 46. పొద్దు పొడవకముందె

పొద్దు పొడవకముందె - కోడి కూసింది  
సద్దు సేయక నేను చెవి యొగ్గివింటి  
శంకరాభరణమని తోచింది ఎదకు  
శంకరుడె దిగివచ్చి శుభములే పలుకు

మల్లె తనమున మనసునుంచుకోమంది  
మమత కన్నా అధిక మింకేమిలేదంది  
మనసు మార్గవమె మాలికలు నుమ్మంది  
పెనవేసుకోనిపోయి మనుము నీ వంది

## 47. తరికిటతక ఝం

తరికిటతక ఝం - నాట్యం చేసింది - అది  
వరమ శివుని స్మృతి వధమున నిలిపిందీ

వెండికొండపై నిండువున్నమిని  
తలదాల్చిన ఆ వరమశివం

మృదంగ జతులను పలికింది  
డమరుక యతినే తలపించింది !

ఏమిటది - అనలేమిటది ?

ఏమిటది - ఇంకేమిటది ?

మలమలమాడుతు మలుపులు తిరుగుతు  
 తలుపును త్రోసిన కాలభైరవం !  
 తలను పంకించి చెవులు ఝళిపించి  
 కీటకీట యని చెవి నూపింది - ఆ  
 నాదమే నా చెవిసోకింది - ఆ  
 రాధనగా మది పులకించింది

## 48. తేలియాడినదేమి ?

తేలియాడిన దేమి నాహృదయము - మే  
 లిమి తామరల దొంతరను చీల్చు పరిమళము  
 చాలా సుకుమారమే యీతనువు సొంపు  
 నీలోత్పలము చేసి సోలిపోయినదే

॥ తేలి ॥

చ॥ మరచి పోతిని లోకము - దరిచేరి  
 పరవశించితి ఏకమై  
 విరుల బాణము వేసిన - ఆమరుని  
 మెరపు చూపుల చిక్కితి

॥తేలి ॥

చ॥ చిలుక పలుకుల కులుకుల  
 కలకల రవముచే నొప్పుకేదార  
 గలగలల సెలయేటి ఝరులలోన  
 అలకాంతునికి వలపు మాలలే వేసి

॥ తేలి ॥

జనశ్రుతి - గేయ కవితలు

## 49. జామురేతిరి

ప॥ జాము రేతిరి కాడ  
“మామూలు” గానక

మోము చిన్నబోయి  
వాపోయి నేనుండ

రావేమి రమణీయరంగనాసామి  
ఈ వేమి నీకరము ఇంపు మీరంగ

॥ జాము ॥

చ॥ తనివార నీబడిలో  
తన్మయత్వము జెంది  
పున్నమి రాత్రుల కెదురు తెన్నులు జూచి  
ఎన్ని జన్మలకైనా మన్నింతు వనుచును  
పన్నుగ మదినమ్మే అన్నపూర్ణను జేర

రావేమి మధురాధరాల నా సామి !  
రావేమి రమణీయరంగ నాసామి !

॥ జాము ॥

# ఆరోగ్య గేయాలు

## 50. మృదులం ! మధురం !

మృదులం ! మధురం ! మనోహరం!  
మది పదిలం గృహ విద్యా జ్ఞానం !  
జీవన యానం ! జీవిత గానం !  
జ్ఞాన ప్రమాణం ! గృహ విజ్ఞానం !

1. గృహనిర్మాణం ! గృహనిర్వహణం !  
గృహ ఆరోగ్యం! గృహాలంకరణం !  
గృహిణిగ మెలిగే గుణములు గరిపే  
గురుతర శిక్షణ గృహశాస్త్రం !

2. పోషకాహారం ! పిల్లల వికాసం !  
పరవశ మొసగే పూల అమరికలు  
వస్త్ర నియోగం - వస్తు వినిమయం  
ప్రజ్ఞాపాటవ ప్రకటన - దర్శనం !

3. ప్రీతికరం ప్రేమోత్సాహకరం  
ప్రసన్నతా దరహాస పూరకం  
ప్రతి హృదయానికి పరిమళమిచ్చే  
గృహవిజ్ఞానశాస్త్ర సుమగుచ్ఛం !

(HOME SCIENCE)





## 52. చందమామ చూడు

చందమామ చూడు - జాబిల్లి చూడు  
కొండెక్కి చూడు - మబ్బులోకి చూడు

1. దూరాన బంతిలా తారాడు చున్నాడు  
తారాపథమ్మున రేరాజు వాడు  
సూర్యరశ్మి సోకి చంద్రకాంతులీను  
శుక్ల కృష్ణ పక్షముల వెలుగునీడ లిచ్చులే      || చంద ||
2. సూర్య కుటుంబమున చంద్రగోళమొక్కటి  
మర్యాదగా చుట్టు తిరుగాడు చుండు  
సూర్య చంద్ర శుక్ర శని రాహు కేతువాదులు  
తొమ్మిది గ్రహమ్ములు జడమ్ములని తెలుసుకో      || చంద ||
3. అన్నయ్య లెందరో అంతరిక్షచారులై  
తిన్నగాను మామ కొఱకు ఎన్నోసార్లు వెళ్లిరి  
అంస్ట్రాంగ్ ఆర్థిన్ కాలిన్స్ ముందు వెళ్లి వచ్చారు  
చిన్నితల్లి నీవు గూడ ఎగిరి వెళ్లిరావాలి మామ నందుకోవాలి || చంద ||

## 53. పిల్లల మనసులు

చల్లని తెల్లని పిల్లల మనసులు  
మల్లెలు గా వికసించాలి  
కల్లాకపటం ఎల్లలు దాటి  
తల్లి దండ్రులే చూడాలి !

1. చీటికి మాటికి చిదక బాదటం  
“అధికారపు” దుర్లక్షణము  
విద్వేషం వ్యతిరేకం పెరుగు  
ఆదరణ, అనురాగం తరుగు
2. అయిన దానికీ కానిదానికీ  
ఆగం చేయుట సరికాదు  
సముచిత మేమో అనుచిత మేమో  
సవరించినుడువ “స్నేహస్వామ్యం”
3. గారాబంగ గోముగా నుండి  
నేరాలను సహించడం  
అన్నింటికీ అనుమతి నివ్వడము  
చిన్న పిల్లలను చెడిపే విధము
4. అనుక్షణము గమనించి అందరం  
అనురాగం కురిపించాలి  
అనవరతం సూచించాలి  
ఆలోచన నేర్పించాలి  
స్వచ్ఛందంగా, స్వచ్ఛంగా  
స్వేచ్ఛగ మెలిగే - కలిమిని ఒసగే  
“అవకాశం” కల్పించాలి.

## 54. ఎ, బి, సి, డి విటమిన్లం

ప్రశ్న : ఎవరండ్రా మీరలు ?

సమా : ఎ బి సి డి విటమిన్లం !

ప్రశ్న : ఎందుకొచ్చారు మీరలు

సమా : ఆదు కుంటాము వీరులం

॥ ఎవ ॥

‘ఎ’ విటమిన్ నన్నంటారు  
ఆకు కూరలో వుంటాను  
కన్నుల వెలుగులు చిందిస్తాను  
మిలమిల తళతళ కలిగిస్తాను

॥ ఎవ ॥

‘బి’ విటమిన్ నన్నంటారు  
పప్పు ధాన్యంలో ఉంటాను  
బలదారుడ్యం ఇస్తాను  
బలవంతులనే చేస్తాను

॥ ఎవ ॥

‘సి’ విటమిన్ నన్నంటారు  
సిట్రస్ ఫ్రూటులో ఉంటాను  
జీవాన్ని నేనిస్తాను  
మిసమిస లాడి న్నుంటాను

॥ ఎవ ॥

‘డి’ విటమిన్ నన్నంటారు  
సూర్యకాంతి చేపల్లో వుంటా  
ఎముకలకు బలమిస్తాను  
దంతాలను పోషిస్తాను

॥ ఎవ ॥

ప్రశ్న : డాక్టర్లా మీరందరూ

ఎక్కడవుంటారిందరు ?

సమా : యాక్టర్లం మేమందరం-మీ

కడుపులోడాన్ను చేస్తాము ॥

## 55. తినండి ! తినండి !

తినండి ! తినండి !

బాగా తినండి !

తినితిని నవనవ లాడండి

తినితిని కళ కళ లాడండి

పోషకాహారమూ తిని - సం

తోషముతో కృషి సల్పండి !

1. పాలు పెరుగు కోడి గుడ్లు మరియు  
పప్పు ధాన్యములు వాడండి !  
మాంస కృత్తులు బాగా గ్రహించి  
పుష్టి - సౌష్ఠవం పొందండి.

॥ తినండి ॥

2. నిమ్మనీరు తేనె తీపి కలిపి  
నిత్యము పొద్దున తాగండి  
నారికేళ నారింజ ఫలాదులు  
జరజర జవ సత్వములిచ్చు

॥ తినండి ॥

3. ఆవు రావురస ఆకు కూరతిను  
అట్లాగే ఉడికించిన కూరలు  
అన్నము కన్నా కూరలు మిన్న  
అన్ని వేళలా నీరు సేవించు

॥ తినండి ॥

## 56. చిట్టి పాపలు

చిట్టి పాపలం - చిలుక పలుకుల  
చిరునవ్వుల వదనార విందముల  
చింతలేని మా స్వాంతనమ్ముల  
చెలిమికి తృప్తికి సంకేతాలం !

1. కళలు జనుల జీవితాలకు వెలుగు  
వెలుగు ద్వారా అభ్యుదయం కలుగు  
కళా జీవితము మానవత్వమని  
చెలుపు మీర చాటి చెప్పు చుంటిమి !

॥

2. స్వేచ్ఛాయుత చైతన్య గీతికలు  
సోదర భావ సమంచిత కవితలు  
సమతా తరంగ నృత్య నాటికలు  
వినిపింతుము, చూపింతుము ఇంపుగ

॥

3. బాల్యాడీ బిడ్డలము సొంతము  
కేలు మోడ్చి వందనమర్పింతుము  
కలముతో హలముతో జీవిస్తాము  
శ్రేయము సిరులు కురిపిస్తాము

॥

(స్వాగత గీతం)

## 57. రంగుల వైభవం !

రంగు రంగుల వైభవం !

రాగోదయపు ప్రాభవం !

రంగురంగుల హరివిల్లు !

బంగారు పొంగుల మన ఇల్లు !

1. ఏడురంగుల ఇంద్రధనుస్సు  
ఏడుగుర్రాల రథతేజస్సు  
వైలెట్ ఊదా నీలము పచ్చ  
పసుపు నారింజ ఎరుపు రంగులు !
2. కనిపించే యీ రంగులనేకం  
కన్పించే కమనీయ ప్రకాశం !  
రంగులపురి సింగారపు రీతులు  
రంగ వల్లుల వేల నిరతులు
3. చంద్రుడు తెలుపు - చంద్రిక తెలుపు  
సంద్రపు నీటి నురగలు తెలుపు  
కలువలు తెలుపు - కాంతులు తెలుపు  
చలువ రాతి తాజ్ మహల్ తెలుపు  
పాలు పెరుగు పంచదార తెలుపు  
పాల రాయి పాదరసం తెలుపు  
మంచు తెలుపు మంచి మనసు తెలుపు  
మించిన స్నేహపు ముచ్చట తెలుపు  
మల్లెలు తెలుపు - మాలతి తెలుపు  
ఉల్లి లిల్లి జిల్లేడులు తెలుపు  
వరిఅన్నము కరిదంతము తెలుపు  
చిరుపాపల దర హాసము తెలుపు  
సాత్విక గుణ సంకేతము తెలుపు  
సత్సవర్తన చిహ్నమే తెలుపు  
జాతి పతాకము మధ్యన తెలుపు  
నీతి నిజాయితీ తత్త్వము తెలుపు

4. రక్తము ఎరుపు రోజా ఎరుపు  
 రగిలే అగ్ని కణాలే ఎరుపు  
 కుంకుమ ఎరుపు పంకజ మెరుపు  
 కమల దానిమ్మ క్యారెట్లెరుపు  
 తామర బంతి టామాటో మిర్చి  
 తూరుపు సుందర సూర్యుడు ఎరుపు  
 రజోగుణానికి గుర్తే ఎరుపు  
 తేజము క్షాత్రమపాయము ఎరుపు  
 త్యాగానికి కాషాయపు టెరుపు  
 రాగానికి రమణీయపు టెరుపు  
 జెండాపై కాషాయము ఎరుపు  
 చూడగ ఢిల్లీ కోటయె ఎరుపు  
 జన్మనియంత్రణ చిహ్నము ఎరుపు  
 తాంబూలము సేవించిన ఎరుపు.

5. చెట్లు చేమలు పంటలు పచ్చన  
 చైత్రం వనంత ఋతువులు పచ్చన  
 పాడి, పంట నంపద పచ్చన  
 జెండా దిగువన కమ్మని పచ్చన  
 యువతీ యువకుల మనసే పచ్చన  
 వృద్ధి చెందు సంసారము పచ్చన  
 ప్రేమ, పెండ్లి, పరువము పచ్చన  
 నెమలి, నెచ్చెలి తలపులు పచ్చన  
 ఆకులు కూరలు ఎన్నో పచ్చన  
 శుకములు పికముల కువకువ పచ్చన



జనశ్రుతి - గేయ కవితలు

- ❶ పసుపుకొమ్ము బంగారము పసుపు  
మొగిలి మెట్ట తామరలే పసుపు  
ప్రాద్దు తిరుగుడు పూలే పసుపు  
బీర కాకరల విరులే పసుపు  
దోసకాయ బత్తాయిలు పసుపు  
ధండిగ పండిన నిమ్మలు పసుపు

7. వృద్ధి నలుపు రేచీకటి నలుపు  
పుట్టిన పాపల జుట్టే నలుపు  
మినుములు ఇనుములు కనుమలు నలుపు  
కనుపాపలలో గుడ్డే నలుపు  
ఎలిమి తామప గుణమ్ములు నలుపు  
ఎలుగులు పాములు ఏనుగు నలుపు  
కంటికి పూసిన కాటుక నలుపు  
మింటికి అమరిన రాతిరి నలుపు

8. శంకు డిసెంబరు పూలు నీలము  
గగనము మేఘము సంద్రము నీలము  
కాఫర్ సల్ఫేట్ నేరెడు నీలము  
మయూర కంఠము రంగు నీలము

కనుపించే యీ సృష్టి సర్వము  
కమనీయ మైన రంగుల నేస్తం !  
కడివెడు గుమ్మడి కత్తికి లోకువ !  
కోటి రంగులూ కుంచెకు లోకువ !

## 58. బొమ్మల కొలువు

బొమ్మల కొలువు

కమ్మని కొలువు

రంగురంగుల హంగుల కొలువు

పిల్లల మన్నన పొందిన కొలువు

పెద్దలు మదిలో మెచ్చిన కొలువు

కళలు కాంతుల కన్నుల పండువ

కలిమి బలిమి కూర్చే కొలువు

మేలిమి ఓరిమి కూరిమి కలిగి

స్త్రీతి మదిని కలిగించే కొలువు

దేవతల దేవేంద్రుని కొలువు

దేవుని కొలిచే భక్తుల కొలువు

రాజు వెడలిన మంత్రుల కొలువు

రాష్ట్రపతికి ప్రజలిచ్చిన కొలువు

## 59. ఎయిడ్సు

బంగారం సింగారం

నీలోగిలి చేసిక్

అంగాంగం ఇల్లాలికి

అతి పదిలం చేసిక్

కంగారులు పడవడ్డు

ఖంగాళీ చేయొడ్డు

సింగారం సిరులన్నీ

శ్రీమతికే అనుకోరా

చూస్తున్నాం గదరా  
చాలమంది అన్నలు  
చూస్తున్నాం గదవే

చాలామంది అక్కలు  
ఉసురు బోసికుంటున్నా  
రీ మహమ్మారి ముందు నేడు

వద్దుర బాబోయ్ ! వద్దుర బాబోయ్ !  
హద్దులోన ఉంటేనే అందం బాబోయ్

॥

ఆలికన్న ఎక్కువా  
అవతలి ఆడది నీకు ?  
మాలిమినీ దాన్ని ఏలు  
అదే నీకు ఆస్తి అంత !

చాలును పైపై రుచులు  
మరిగినదీ చాలురా  
పాలుమాలి మరిసీపు  
ఏజోలికి పోవద్దుర

వద్దుర బాబోయ్ ! వద్దుర బాబోయ్  
హద్దులోన ఉంటేనే అందం బాబోయ్

॥

నీ ఒళ్లంతా గుల్ల  
అయిపోతది చెల్లెలా  
నీ కల్లోలం జూడగ  
ఎవరుందురె చెల్లెలా

నీ ఒంటో నెత్తురంత  
నీరై పోతాదిమరి  
నీ ఒళ్లు నీ బరువు  
తరిగి తరిగి కరిగిపోవు

జనప్రతి - గేయ కవితలు

క్షీణదశకు వస్తే నిను

చూసేదెవరే చెల్లెల

నీ భాగ్యం పుండవుతే

నీ బావకు గుండెదిగులు

నీ బిడ్డలు చింపిన చిరిగిన

ఇస్తర్ల వుతారె

ఈ ఎయిడ్సు జబ్బునీవు

ఈది లోకి రానీయకె

వద్దుర బాబోయ్ ! వద్దుర బాబోయ్

హద్దులోన ఉంటేనే అందం బాబోయ్

నీ బిడ్డకు పెళ్లిగాదు - ఇది సంఘపు దోషము

నీ ఆలికి అన్యాయము - ఇది నేరపు నైజము

నీకు నీవే దోషివి - కాసైనా మిగల దింక

ఇది ఆర్థిక దోషమన్న - అన్నింటిని తెలియుమన్న

సుబ్బరంగ ఇల్లు ఒళ్లు

నిబ్బరంగ కాపురం

ఒబ్బిడిగా ఇద్దరుంటె

లేనిది యిక ఏమిటంట ?

ఒద్దిక ఒబ్బిడి ఒకటిగ

గూటిలోన నవ్వుతుంటె

మధ్యన పిల్లలు చేరితె

మందిర మే సుందరమే

సుందర మే మందిరమే

# వృద్ధులపై పాటలు

## 60. ఆనందోత్సవం

ఆనందోత్సవం - అంత

ర్జాతీయోత్సవం

అనుభవాలతో ఎంతో ఎదిగిన

పెద్దల - వృద్ధుల ప్రధానోత్సవం

॥ ఆనందం ॥

1. వృద్ధుల బాధ్యత - బాధల నెంచి  
వృద్ధుల ఆశయ - సేవల గ్రహించి  
ఐక్య రజ్యసమితి - పెద్దల

అవసరాలను గుర్తించి

అన్నిదేశాలలో సంబరం

అక్టోబరు ఫస్ట్ ని చాటింది.

॥ ఆనందం ॥

2. భావి ప్రజాళికి కారకులైరి  
భావితరాలకు బాటవేసిరి

ఉపకారులకు ప్రత్యుపకారం

ఉత్సహించి చేతము రారండి

॥ ఆనందం ॥

3. పిన్నలు - యువతులు - పెద్దలు - వృద్ధులు  
వర్గ విభజనతో పనిలేక

స్త్రీ పురుష వ్యత్యాసం లేక

కలిసి మెలసి పండగ చేదాం

పరస్పరం ప్రేమించుకొందాం

॥ ఆనందం ॥

## 61. ఎగరేయండి

ఎగరేయండి ! ఎగరేయండి !

గగన పీఠకు మన జెండా !

అగణిత సేవలు చూపించే

నిగ నిగ లాడే వృద్ధులజెండ

॥ ఎగ ॥

1.

జరా భారము తేలిపోవగా

మరణ భీతిని మాపు చేయగా

కరుణ ప్రేమల సంకేతం

పరోపకారపు శాంతి నికేతం !

॥ ఎగ ॥

2.

ఏజి కారు మన

ఇమేజి చూపే

తాజా గ స్రుతి

రోజూ గడవ

“హెల్పేజి” సేవల స్రుతికము

ఋజువర్తనపు కీర్తి పతాకం

॥ ఎగ ॥

## 62. వృద్ధులకు వందనం !

వృద్ధులకు వందనం  
పెద్దలకు వందనం  
వృద్ధజన సేవా ప్ర  
సిద్ధులకు వందనం

ప్రేమ, ముద్దు మాట,  
కూర్మి, గోరు ముద్ద,  
మనము, ధనము బిడ్డలకు  
పణముగా పెట్టు

॥ వృద్ధు ॥

శక్తి తరిగినా - ఆ  
సక్తి కేమి కొదవ ?  
యుక్తులుడిగినా జీవనో  
రక్తికేమి కొఱత ?

మూప్రేమే మీకు శక్తి  
మూసేవే మీకు రక్తి  
మూజింతుము సేవింతుము  
మూచుచుండి మూచుచుండి

.5

దీర్ఘాయువు కల్గుదాక  
జీవించుడి జీవించుడి  
జీవన పథాన సజావుగ

॥ వృద్ధు ॥

## 63. పెంచిన పెద్దలు

పెంచి పోషించినవారికి

పూల హారాలు వేయాలి !

పెద్ద చేసిన వృద్ధులకు

పట్టెడన్నము పెట్టాలి !

॥

1

దేహధనాదుల వెచ్చించి

శ్రమలకోర్చి చెమటోడ్చి

ఇంతటి వారల జేశారు - మీ

కెంతో ఋణ పడియున్నాము

॥

2.

సంతతితో బంధాలు పెంచుకొని

పరిసరాలతో పెనవేసుకొని

కాళ్ళు కదపలేకున్నారు

కనిపెట్టి గౌరవించాలి

॥

3.

పని విలువను రూకలతో కొలువక

పని లేకుంటే పనికి రారనక

వృద్ధుల యెడ మనసుంచాలి

పెద్దలను పూజించాలి

॥



# సందర్భోచిత సృజనాలు

## 64. సులలితం

సులలితమైనవి లతాకుంజములు

మృదులమైనవి సుగుణవీచికలు

కోమల మైనవి సుమదళాంజలులు

పరిమళమైనవి పారిజాతములు

లలితమూ - మృదులమూ

కోమలమూ మా

‘ఫిలోమినా’ బేబి

సుమధురమూ సురుచిరమూ

సోయగము ఆమె

చిరునవ్వుల శోభ !

(ప్రొఫెసర్ పి. ఆర్. రెడ్డి గారు పుట్టిన రోజు. 27 ఏప్రిల్)

## 65. జయమ్ముగల్లు గావుతన్

జయమ్ము గల్లు గావుతన్  
రయమ్మున ఏతెంచుమా  
ప్రియమ్ముగా నయమ్ముగా  
ప్రసిద్ధిగ అరుదెంచుమా !

1. ప్రకృతంత విశాలముగ  
బ్రతుకు సాగనిమ్మని  
సుకృతమ్ము జేసికొనగ  
జీవమునే నడుపుమని  
సుహృత్ భావపు రెల్లుల  
సౌరభమ్ములిమ్మని  
చాటింపుము దేశవిదేశములయందు నీవు

॥

2. దరహాసముతో తిరిగి  
దరిజేరగ జూతుమమ్మ  
చెరగని కీర్తియుయశస్సు  
కొని రాగా జూతుమమ్మ

దారికాచి మరీ మీ కు  
స్వాగతమును పలికెదము  
హృత్పూర్వక వీడ్కోలు  
చేకొని పయనింపుమమ్మ

॥

(వి.సి. మెడమ్, ప్రొఫెసర్, డా॥ ఫిలోమినా రాయవరెడ్డి గారు ఎదేశాలకు వెళ్లిన సందర్భంగా )

## 66. హృదయా వేదన

హృదయాలు చెదిరాయి  
వదనాలు వెలిసాయి  
గత స్మృతులు తలపు కొచ్చాయి  
వెత జెంది వీడ్కోలు నిచ్చాయి.

1.                   లలిత లలితమ్ము మీ  
                      గృహ శాస్త్ర జ్ఞానమ్ము  
                      మధురాతి మధురమ్ము  
                      మీ ప్రేమ వాక్యమ్ము  
                      ఎన్నెన్నో మెలకువలు నేర్పారు  
                      మన్నించి వినయాలు తెలిపారు
2.                   దేహాలు దేహాలు దూరాలు కావచ్చు  
                      దహి యించి దహియించి అంతమైపోవచ్చు  
                      మీ మనసు మా మనసు ఒకటైనవి  
                      మమతలు సమతలు అలలైనవి
3.                   మరువ లేకున్నాము మీ మాతృహృదయమ్ము  
                      మురిపించు చిరునవ్వు మై మరపు స్నేహమ్ము  
                      మీ రూపమే మాకు ప్రేమామృతం  
                      మా హృదయమే మీకు నీరాజనం !

(శ్రీ మ్యాత్మ్యా మేడమ్ శాశ్వతంగా వెళ్లి పోయినపుడు - ఏప్రిల్ 92 )

## 67. వేణుగాన రసధురీణుడు

వేణుగాన రసధురీణు  
 డీ “ప్రపంచ” వీరుడు  
 మాణిక్యము వాని గుణము  
 మార్దవమే వాని మనము

1. వెదురు పొదలలో దాగిన  
 సొదలు వాని సొంతమంట  
 మృదు మధుర నినాదమే  
 మదియంతట నిండునంట

॥

2. దేహము గేహము మరచి, గాన  
 మోహపు కడలిని తేలి - వ్యా  
 మోహపు తెరలను తెంచి - సు  
 మోహన కృష్ణుని జూపే

॥

3. నిజముగ నాతని నైజము  
 అజరుద్రాదుల సైతము  
 అచ్చెరు వొందగ జేయును  
 సచ్చరితుని జేయునతిని

॥

నిచ్చులును పవిత్ర భక్తి  
 ఉచ్చరింప గాన రక్తి  
 పచ్చగ వర్ణిలజేయును  
 పదిపదులు దాటు దాక

॥

(ప్రొ॥ ప్రపంచం సీతారామ్ గారిపై)

## 68. కరుణశ్రీ

కరుణశ్రీ పోయారు  
అవును వెళ్లి పోయారు  
పూదండ వా(డి)పోయింది  
ఒట్టి దారమే మిగిలింది.

ఆదారం ఒట్టిదా ? కాదు  
కరుణా సౌరభాలతో  
ఏరాజిల్లే దారమది  
అరుణార్క కోటి  
ప్రభాకాంతులతో  
వెలుగొందే దారమది

ధరణిపై కవితా వారుణిని ప్రవహింప జేసేదారమది  
భవిష్యత్ కవి కుమార - కవయిత్రుల కల్పనా కౌశలానికి  
ఆధారమది - కేదారమది.

(‘కరుణశ్రీ’ అస్తమయం విని)

శరమున బిరమున కరుణను జూడవే

1. తిరుమలేశుని దివ్యసన్నిధిని  
తిరముగవెలసిన వరవిద్యాలయం  
వనితల మనసుల వికాసాన్నికై  
వేంచేసిన, వాణి, 'కులపతి' గ
- ॥ వర ॥
2. కన్నుల కాంతులు కలయ బోయగ  
అస్సుల మిన్నల వృద్ధి చాటగ  
తీర్చగ మిన్నగ తమసులు తొలగ  
పన్నుగ జ్ఞాన సంపన్నులజేయగ
- ॥ వర ॥
3. “జ్ఞానమ్ నిర్మోచనం స్త్రీణా”  
మను సంధానపు విద్యలు నడుప  
ముదమారగ మీసేవలు పండ  
పద్మావతి శుభ ఆశీస్సు లిడు
- ॥ వర ॥

(ప్రా.॥ పి. గీర్వాణిగారు వి.సి.మేడమ్‌గా వచ్చినపుడు)

## 70. న్యాయ దేవత

న్యాయ దేవతా వందనము

విజ్ఞాన దేవతా వందనము

1. ధర్మనిష్ఠతో కూడిన బుద్ధుని  
ధర్మ చక్ర ప్రవర్తనము  
సత్యనిష్ఠతో నిండిన గాంధీ  
నిత్య జాతీయ జీవనము

సంఘ పునాదిగ సమతాదర్శం  
సంఘ జీవముగ సౌభ్రాతృత్వం  
సంఘ వికాసము - శీలము - సమత  
సకల జనులకు సమకూర్చేటి

॥

2. నీతి నియమములె నీకు హారముగ  
సత్యధర్మములె నీకు హారతిగ  
ప్రేమ వర్తనమె నీరాజనముగ  
నిర్మల హృదయమె సమర్పణముగ

॥

## 71. నిత్య సత్యవతి

నిత్య నిర్మల ధవళ కాంతిలో  
ముత్యమేగద సత్యవతినువు  
పున్నెముల పంటవుగ మాకిల  
లభ్యమైతివె యశము పండగ

1. సమయపాలన - నియమ పాలన  
అమలమౌ కనుదోయి కాగా  
వినయము మూర్తీ భవించిన  
అనయము ఆచరణ కల్గిన
2. ఎడ్యలకు విజయములు తోడుగ  
పద్మావతి విశ్వ జనని ఒడిలో  
మేటి పదవుల దీటుగా, తుల  
త్తూగి, ఘనతను పొందినావె
3. ప్రతిభ మించిన కార్యశూరత  
ప్రథమ ఆచార్యతలో దక్షత  
ప్రభల వెలిగిన కిరణ పుంజం  
ప్రభువు నీకిడె ప్రజల సేవకు

(ప్రా॥ ఎ. సత్యవతి గారి ప్రస్నిపాల్ పదవీ విరమణ సందర్భమున)



## 72. పారిశ్రామిక రంగాన

పారిశ్రామిక రంగాన

ప్రభంజనంలా మెరిసేటి

ఔత్సాహిక మహిళామణులార

అభినందనలు మీకృషికి

॥

1. విద్యాదేవి సరస్వతి  
ధన ప్రదాయిని శ్రీలక్ష్మి  
శక్తి నిధానం మహేశ్వరి  
సమస్త సౌభాగ్యం నీదే

॥

2. పాండిత్యంలో పరిశోధనలో  
పరిశ్రమలలో పరిపాలనలో  
ప్రజాసేవలో విజ్ఞానంలో  
ప్రతిభావంతులు నేతలు మీరే

॥

3. పలుక్షేత్రాలలో పురుషుల సాటిగ  
పోటీగా దీటైన ప్రమదలు  
ప్రేమ జూపుటలో మాతృమూర్తులు  
సేవ జేయుటలో సిద్ధహస్తులు

॥

4. వినూత్న జీవిత పంథాలన్నిట  
వీరోచితముగ ప్రతిభలు చూపిరి  
మహిళా విశ్వ విద్యాలయము  
ముదమారగ మీకాలంబనమౌ

॥

(జాతీయమహిళా పారిశ్రామిక వేత్తల మహాసభలో : 28-6-97)

# "జన్మభూమి" ప్రచోధాలు

## 73. తరలిరండి, తరలిరండి

తరలిరండి, తరలి రండి - జన్మభూమికి  
కరము కరము పట్టి పనికి కర్మభూమికి

1. ఒకరి కొకరు పదిమంది - పదిమందికి ప్రతిఒక్కరు  
పరస్పరం సహకరించి పనిపాటలొ కలిసిమెలిసి  
భారతదేశపు ప్రగతి ప్రతిగ్రామాన జూడ  
ఊరూరా ఉద్యమించి పురోగతికి పాటుపడ

2. అజ్ఞానం ఒక వంక - అనారోగ్యమొకవంక  
అమాయకపు జనావళిని ఆవహించియున్నది  
విద్యా జ్ఞానమునిచ్చి విజ్ఞానం అందించి  
వికాసము కల్గిద్దాం విముక్తికై కృషిచేద్దాం

3. స్వయం శిక్షణ  
స్వయం రక్షణ  
స్వయం పోషణ  
స్వీయావగాహన  
సమకూర్చగ శ్రమచేద్దాం  
సర్కారుకు తోడ్పడుదాం

4. వర్గ వర్ణ భేదముడిపి  
అగ్ర అంత్య భేదమడచి  
సమభావం సహవాసం  
సౌభ్రాత్రం సాధిద్దాం

5. ప్రతిబిడ్డకు మందూ - మాకూ  
 ప్రతి యువతకు బ్రతుకూ - తెరువూ  
 ప్రతి మనిషికి కూడూ - గూడూ  
 ప్రతి పల్లెకు ప్రగతీ - సుగతీ  
 ప్రతి కుటుంబ సంక్షేమం  
 పరిసరాల పరిరక్షణ  
 ప్రభుత్వము కల్పించగ  
 ప్రజలు పూనినెరవేర్చగ

॥

6. ఇదే - జన్మభూమికి  
 ఋణం తీర్చడానికి  
 మనదీక్ష మన ప్రతిజ్ఞ  
 మన విజ్ఞత కృతజ్ఞత

॥

## 74. జన్మభూమి

జన్మభూమి

కర్మ భూమి

పుణ్య భూమి

మనదేశం !

మనగ్రామం దేశంలో

మాన్యమైన భాగం

గ్రామ సేవయే - మన

దేశ సేవకాదా !

॥

1. కన్నతల్లి - నేలతల్లి  
 మనకు జీవనాధారం  
 తల్లిని పూజించు  
 నేలను సేవించు

తల్లి ఋణం తీరేది

త్యాగంతో నేరా

ఒళ్లువంచి పనిచేసి

ఋణం తీర్చుకోరా!

2. సమాజము శుష్కించి

వ్యక్తిని పోషిస్తోంది

శక్తిని, నీశ్రమనిచ్చి

సమాజాన్ని పోషించు

భోగానుభవం కన్న

త్యాగానుభవం మిన్న

వెళుతూ నీవొక్క పైస

వెంట బెట్టు కొనిపోవు

॥

3. బుద్ధితోడ పూజించు

పనులతోడ సేవించు

కర్మ ఫలం సంఘానికి

ప్రేమ ఫలం నీకూ

సమాజమే దేవాలయం

జనచైతన్యమే దేవత

సకల జనుల హితకామన

సర్వేశ్వర ఆరాధన

॥

## 75. రండీ రండీ

రండీ రండీ మన

గ్రామసభామండలికి

పిన్నలు పెద్దలు రండీ

వనితలు పురుషులు రండీ

మహిళామండలి సభ్యులు రండీ

కార్యకర్తలూ రా రండీ

॥

గ్రామసమస్యలు చర్చిద్దాం

గ్రామోన్నతిని సూచిద్దాం

చేతనైన పని మనం చేసుకొని

ప్రభుత్వసాయం కోరెదము

॥

ఆవీధుల్లో చెత్త చెదారం

ఆ సందుల్లో ముళ్లు - మురుగు

ఎటు చూసిన దుర్గంధవాసనలు

మటు మాం చేద్దాం రండీ

॥

‘జన్మభూమి’ మనకొరకై వచ్చెను

పనిపాటల సూచనలే ఇచ్చెను

శ్రద్ధాసక్తితో విద్యజతజేసి

శ్రమను తెలివితో కలిపిఫలిద్దాం

॥

## 76. శ్రమ దానం

శ్రమదానం చేతామా ! మి  
 శ్రమముగ మన మేకమై - న  
 మిష్కిగ కృషి చేతామా  
 అంతరములు మరచి మరీ

1. భేదభావమో లేదిట  
 పదవుట మాటనట్లు లేదు  
 పారలు పలుగులు పట్టి  
 వారధి నే నిర్మిండ్దాము  
 అహరహము శ్రమియింపి  
 భారతినే సేవిద్దాము  
 కారణ జన్ములమౌదాము  
 ఇలలో మహిళలమంతా  
 భువిలో పురుషులమంతా  
 భేదభావము లేదామా మననం
2. అసౌత్వక సత్కల్ప తరువుత  
 విద్యోదానము సాటెగతాగ  
 శ్రమదానము చేసిన ఫలము  
 వినయాంజ్ఞల కైవకమంతాంజ్ఞల  
 ఘటియితత్వమే మౌత్వదేవికిని

3. మన యింటిని మనమేగడం పరమభ్రమం చేసికొనుట  
 మన వీధిని మనమేగడ - మలినములను త్రోసికొనుట  
 మన రాష్ట్రపు నిర్మాణము - మనమేగడ చేసికొనుట  
 మన దేశపు ప్రగతికి తగు - మార్గము నియమించు కొనుట

## 77. జన్మభూమి కోసం

జన్మభూమి కోసం - జనులందరూ ఏకమై  
ఒకరికొకరు పదిమంది - పదిమంది ఒక్కరై  
అవగాహన పెంచుకొని  
అలసి సొలసి పనిచేద్దాం  
ఉపాధ్యాయులుద్యోగులు ఉత్సహించి రాదండీ  
యువకులార కదలిరండి - యువకులార కలిసిరండి

॥

1. పదిమందికి వలసినవని - పదిమంది కలిసిచేయ  
ప్రతినబూని శ్రమచేయుట - పరమార్థం, ప్రగతి విధం  
గ్రామసీమ వికాసం - జన్మభూమి ఉద్దేశం  
ప్రేరణ జేయుట మనవని - ప్రజానిర్వహణ కోసం

॥

2. రోడ్డు వేయబేకాదు - తప్పిన రోడ్డు పూర్వదం  
కాల్వతప్పుబేకాదు - నిల్వవృధాకాకుండటం  
ఇళ్లు కట్టుబేకాదు - కులాలను కలిపేయడం  
ప్రజావసులకర్ణమిది - ప్రజాస్వామ్యభావమిది

॥

3. బాధ్యతెరిగి పనిచేయుట - భావమెరిగి మనలుట  
శ్రమనద్వినయోగమౌట - శ్రమనుదోచుకోకుండుట  
అక్షరజ్ఞానస్థులు, గ్రా - మస్థులతో కలిసివుంటు  
'నవ' సమాజసృజనమే - 'సమ' సమాజమార్గమిది

॥

4. ఒక్కరి 'పొగ' పదిమందికి - హానికరం కాకుంటు  
తాగుబోతు, కుటుంబాన్ని - తొక్కి అణచకుంటు  
పెట్టు బదులుజనావళికి - కాలుష్యం పెంచకుంటు  
చైతన్యం, విజ్ఞానం - సమపాళ్లలోపెంపొందగ

॥

## 78. మా దేశం

మా దేశం ఆంధ్ర ప్రదేశము  
భరతావని ముద్దుబిడ్డ  
బంగరు దేశము మా దేశం  
ఈ దేశం

॥

1. గోదావరి కృష్ణవేణి పెన్నారు తుంగభద్ర  
ఆంధ్రులకాంధ్రేతరులకు జీవనాధారాలు  
అటుకాటన్ ఆనకట్ట - ఇటు ప్రకాశం బ్యారేజి  
అదెమా పోచంపాడు - నాగార్జునసాగరమ్ము  
నవభారత ఆలయము

॥

2. జలవిద్యుత్ కేంద్రాలకు నిలయములు మానదులు  
సీలేరులు, శ్రీశైలము, మాచిఖండ ప్రాజెక్టులు  
వెలయించును విద్యుత్ సౌధాల క్రాంతిప్రసరములుగ  
సౌందర్యం సౌభాగ్యం శాంతికి వినియోగముగ

॥

3. సాంకేతిక నిపుణులకు సమరస నవరసకళలకు  
సమసమాజ నిర్మాణపు సాంఘిక సంస్కర్తలకు  
శౌర్యధైర్య సమన్వితలు స్త్రీలకు శుభశీలురకు  
కానూచి మాదేశం కరువులేని ఈదేశం

॥



# స్వర్ణోత్సవ గీతాలు

## 79. స్వర్ణోత్సవ రథం

కదిలింది, కదిలింది స్వర్ణోత్సవ రథం  
కాశ్మీరం కొలువునుంచి కన్యాకుమారి వరకు  
ప్రజల కొఱకు ప్రజల చేత  
ప్రజాక్షేమ పాలనలో  
యాబదేండ్ల కృషి ఫలితం  
ఎఱ్ఱకోటప్రగతి రథం

I

II

1. రథికుడు రాజేంద్రప్రసాద్  
రథసారథి జవహర్లాల్  
రథనిర్మాణపు శిల్పి  
రాజ్యాంగపుటంబేద్మర్  
అశరీరుడు గాంధీజీ  
ఆశీస్సుల నందుకొని

II

2. ప్రాణాలర్పించి నట్టి  
భగత్‌సింగు సుబాసులు  
మన్యంలో తిరగబడ్డ  
అల్లూరి సీతారామ్  
జాతి సాహస నికేతన్  
ఝాన్సీ లక్ష్మీ బాయి  
జనులమేలు కొల్పినట్టి  
సుబ్రహ్మణ్య భారతియార్  
వందలు వేలుగ గుండెలు  
గుండ్లకు అర్పించినట్టి  
భారత స్వాతంత్ర్య సమర  
వీరుల రక్తపు శక్తితో

II

3. రథికులుగా కొనసాగిన  
రాధాకృష్ణన్, హుస్సేన్, గిరి

ఫక్రుద్దీన్, సంజీవరెడ్డి  
జైల్సింగ్, వెంకట్రామన్  
వెలుగులలో వెలుగొందిన  
శంకర్దయాల్ శర్మ కాగ  
నరులకు మణకిరీటముగ  
నారాయణుడధిష్టించ

4. సారధులు విశారదులు  
లాల్బహదూర్ ఇందిరలు  
దేశాయ్, వి.పి. సింగ్లు  
నంద - చౌదరి - చంద్రలు  
నాటిగొడ నేటి గుజ్రాల్  
మహామహులు బాటవేయ  
ప్రజాభీష్ట ప్రతీకగ

## 80. ఎఱ్ఱకోటపై జెండా

ఎగిరింది ఎగిరింది  
ఎఱ్ఱకోటపై జెండా  
ఏటేట యేబడెండ్లు  
ఎగసిన సాగసైన జెండా

1. తెల్లదొరల జాలుమును  
మెల్లగ తొలిగించాము  
నల్లదొరల విలువను  
పెల్లుబుకగ జేశాము  
బానిస సంకెళ్ల నుండి  
స్వచ్ఛమైన ఇచ్చవైపు  
సామ్యవాద గణతంత్ర  
సర్వతంత్ర స్వతంత్రంగ
2. పంచవర్ష ప్రణాళికల  
ప్రగతి-పరిమళము సొక  
సామ్యవాద సిద్ధాంతపు

సమత సౌరభము చింద  
విద్య - ఉపాధి - వృత్తి  
విజ్ఞానపు తేజమబ్బ  
సకల జనుల సహకారపు  
సహృదయ స్పందనతో

||

3. రాజకీయ చైతన్యం  
రగిలించిన జెండా  
ప్రజాస్వామ్య పాలనలో  
పేరొందిన జెండా  
పౌరులు జీవించు హక్కు  
పరి రక్షించిన జెండా  
ప్రపంచ పటమున శాంతి  
ప్రతిష్ఠించిన జెండా  
ఎగిరింది ఎగిరింది  
స్వాతంత్ర్యపు జెండా  
మువ్వన్నె జెండా  
భరత భూమి పండ  
స్వర్ణోత్సవ జెండా - ను  
వర్ణ శోభ నిండ

|

||

## 81. ఆనందం

ఆనందము తాండవించె

అనురాగం వర్షించె

భారత స్వాతంత్ర్య ప్రగతి  
స్వర్ణోత్సవ ప్రాంగణమున

||

1. విద్యుత్ తోరణ కాంతులు  
వికాసాని కానవాలు  
పచ్చపచ్చ పరగణాలు  
పంటల కొలమానాలు  
భూరి ప్రయాణపుదారులు

భారిపరిశ్రమ గురుతులు  
 స్పందనపల్నే పోలియోలు  
 ప్రజారోగ్య చిహ్నాలు  
 ప్రతి ఇంటాక్షర కాంతులు  
 విద్యా వ్యాప్తి విభూతులు  
 పలురంగాలభివృద్ధులు  
 ప్రగతికి బంగరు బాటలు

2. మహిళాస్వేచ్ఛకురక్షణ  
 బడుగుప్రజాసముద్ధరణ  
 దీనజనుల సంతరణ  
 దళితులకు పరిపాలన  
 అంగహీనులపై కరుణ  
 అస్పృశ్యత నివారణ  
 శతసంక్షేమ విధులు  
 సాగగ సమకూర్చెనిధులు

3. అంతరిక్షయానంలో  
 కంప్యూటర్ జ్ఞానంలో  
 అంతరంగ భద్రతలో  
 ఆతులిత సైనికశక్తిలో  
 అంతర్జాతీయ స్థాయిలో  
 ఎంతో ఎత్తుకుఎదిగేనో  
 యాబదేండ్ల పాలనలో  
 స్వాతంత్ర్యపు భరతావని

4. మానవుడాసించేది  
 మనఃశాంతి దేహసుఖం  
 మనకది లభ్యంఅయితే  
 మనప్రగతి సార్థకం  
 ప్రాంగణపు చిరునవ్వులు  
 ప్రపంచాన వ్యాపిస్తే  
 స్వర్ణోత్సవ గీతికలు  
 స్వర్గసౌఖ్యదీపికలౌ

భారిపరిశ్రమ గురుతులు  
 స్పందనపల్స్ పోలియోలు  
 ప్రజారోగ్య చిహ్నాలు  
 ప్రతి ఇంటాక్షర కాంతులు  
 విద్యా వ్యాప్తి విభూతులు  
 పలురంగాలభివృద్ధులు  
 ప్రగతికి బంగారు బాటలు

2. మహిళాస్వేచ్ఛకురక్షణ  
 బడుగుప్రజాసముద్ధరణ  
 దీనజనుల సంతరణ  
 దళితులకు పరిపాలన  
 అంగహీనులపై కరుణ  
 అస్పృశ్యత నివారణ  
 శతసంక్షేమ విధులు  
 సాగగ సమకూర్చెనిధులు

3. అంతరిక్షయానంలో  
 కంప్యూటర్ జ్ఞానంలో  
 అంతరంగ భద్రతలో  
 ఆతులిత సైనికశక్తిలో  
 అంతర్జాతీయ స్థాయిలో  
 ఎంతో ఎత్తుకుఎదిగేనో  
 యాబదేండ్ల పాలనలో  
 స్వాతంత్ర్యపు భరతావని

4. మానవుడాసించేది  
 మనఃశాంతి దేహసుఖం  
 మనకది లభ్యంఅయితే  
 మనప్రగతి సార్థకం  
 ప్రాంగణపు చిరునవ్వులు  
 ప్రపంచాన వ్యాపిస్తే  
 స్వర్ణోత్సవ గీతికలు  
 స్వర్గసౌఖ్యదీపికలౌ

